

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG

COMPTE RENDU INTÉGRAL

MET HET BEKNOPT VERSLAG

AVEC LE COMPTE RENDU ANALYTIQUE

COMMISSIE VOOR DE INFRASTRUCTUUR, HET
VERKEER EN DE OVERHEIDSBEDRIJVEN

COMMISSION DE L'INFRASTRUCTURE, DES
COMMUNICATIONS ET DES ENTREPRISES
PUBLIQUES

woensdag

mercredi

21-03-2001

21-03-2001

10:00 uur

10:00 heures

AGALEV-ECOLO	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CVP	<i>Christelijke Volkspartij</i>
FN	<i>Front National</i>
PRL FDF MCC	<i>Parti Réformateur libéral – Front démocratique francophone-Mouvement des Citoyens pour le Changement</i>
PS	<i>Parti socialiste</i>
PSC	<i>Parti social-chrétien</i>
SP	<i>Socialistische Partij</i>
VLAAMS BLOK	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 50 0000/000	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + nummer en volgnummer</i>	DOC 50 0000/000	<i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag (op wit papier, bevat de bijlagen en het beknopt verslag, met kruisverwijzingen tussen Integraal en Beknopt Verslag)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral (sur papier blanc, avec annexes et CRA, avec renvois entre le CRI et le CRA)</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	CRIV	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN	<i>Plenum (witte kaft)</i>	PLEN	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	COM	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen :</i>	<i>Commandes :</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.laChambre.be</i>
<i>e-mail : alg.zaken@deKamer.be</i>	<i>e-mail : aff.generales@laChambre.be</i>

INHOUD

Samengevoegde interpellaties en vragen van	1
- de heer Francis Van den Eynde tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de gevolgen van de slechte financiële toestand van SAir voor Sabena" (nr. 730)	1
- de heer Jozef Van Eetvelt aan de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de financiële problemen bij de SAirGroup" (nr. 4208)	1
- de heer Lode Vanoost tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de mogelijke gevolgen voor Sabena van de evolutie van het SAir-dossier" (nr. 739)	1
- de heer Yves Leterme tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de toestand bij de NV Sabena-SAirGroup" (nr. 740)	1
- de heer Jean-Pol Poncelet tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de toekomst van Sabena" (nr. 744)	1
- de heer Ludo Van Campenhout tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de gevolgen van de financiële problemen bij SAirGroup voor Sabena" (nr. 746)	1
- de heer Olivier Chastel aan de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de evolutie van de financiële toestand van Sabena" (nr. 4286)	1

Sprekers: Francis Van den Eynde, Jozef Van Eetvelt, Lode Vanoost, Yves Leterme, voorzitter van de CVP-fractie, **Jean-Pol Poncelet,** voorzitter van de PSC-fractie, **Ludo Van Campenhout, Olivier Chastel, Rik Daems,** minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties

Moties

20

SOMMAIRE

Interpellations et questions jointes de	1
- M. Francis Van den Eynde au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "les conséquences des difficultés financières du groupe SAir pour la Sabena" (n° 730)	1
- M. Jozef Van Eetvelt au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "les problèmes financiers du SAirGroup" (n° 4208)	1
- M. Lode Vanoost au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "les conséquences éventuelles de l'évolution du dossier SAir pour la Sabena" (n° 739)	1
- M. Yves Leterme au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "la situation à la SA Sabena-SAirGroup" (n° 740)	1
- M. Jean-Pol Poncelet au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "l'avenir de la Sabena" (n° 744)	1
- M. Ludo Van Campenhout au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "les conséquences, pour la Sabena, des problèmes financiers de SAirGroup" (n° 746)	1
- M. Olivier Chastel au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "l'évolution de la situation financière de la Sabena" (n° 4286)	1

Orateurs: Francis Van den Eynde, Jozef Van Eetvelt, Lode Vanoost, Yves Leterme, président du groupe CVP, **Jean-Pol Poncelet,** président du groupe PSC, **Ludo Van Campenhout, Olivier Chastel, Rik Daems,** ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques

Motions

20

COMMISSIE VOOR DE INFRASTRUCTUUR, HET VERKEER EN DE OVERHEIDSBEDRIJVEN

van

WOENSDAG 21 MAART 2001

10:00 uur

COMMISSION DE L'INFRASTRUCTURE, DES COMMUNICATIONS ET DES ENTREPRISES PUBLIQUES

du

MERCREDI 21 MARS 2001

10:00 heures

La séance est ouverte à 10.16 heures par M. Jean Depreter, président.

De vergadering wordt geopend om 10.16 uur door de heer Jean Depreter, voorzitter.

- 01** **Samengevoegde interpellaties en vragen van**
- de heer Francis Van den Eynde tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de gevolgen van de slechte financiële toestand van SAir voor Sabena" (nr. 730)
 - de heer Jozef Van Eetvelt aan de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de financiële problemen bij de SAirGroup" (nr. 4208)
 - de heer Lode Vanoost tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de mogelijke gevolgen voor Sabena van de evolutie van het SAir-dossier" (nr. 739)
 - de heer Yves Leterme tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de toestand bij de NV Sabena-SAirGroup" (nr. 740)
 - de heer Jean-Pol Poncelet tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de toekomst van Sabena" (nr. 744)
 - de heer Ludo Van Campenhout tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de gevolgen van de financiële problemen bij SAirGroup voor Sabena" (nr. 746)
 - de heer Olivier Chastel aan de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de evolutie van de financiële toestand van Sabena" (nr. 4286)

01 **Interpellations et questions jointes de**

- M. Francis Van den Eynde au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "les conséquences des difficultés financières du groupe SAir pour la Sabena" (n° 730)
- M. Jozef Van Eetvelt au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "les problèmes financiers du SAirGroup" (n° 4208)
- M. Lode Vanoost au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "les conséquences éventuelles de l'évolution du dossier SAir pour la Sabena" (n° 739)
- M. Yves Leterme au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "la situation à la SA Sabena-SAirGroup" (n° 740)
- M. Jean-Pol Poncelet au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "l'avenir de la Sabena" (n° 744)
- M. Ludo Van Campenhout au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "les conséquences, pour la Sabena, des problèmes financiers de SAirGroup" (n° 746)
- M. Olivier Chastel au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "l'évolution de la situation financière de la Sabena" (n° 4286)

01.01 **Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK):** Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de meeste interpellaties die in deze Kamer gehouden worden, zijn van politieke aard. Dat lijkt mij

normaal. Ik moet bekennen dat mijn interpellatie niet politiek of ten minste niet uitsluitend politiek getint is. Ik zou eerst en vooral willen beklemtonen dat ze gemotiveerd is door angst. Naar aanleiding van een vraag die ik een paar weken geleden omtrent hetzelfde dossier gesteld heb, heb ik gezegd dat mijn angst voornamelijk de werkgelegenheid van de 12.000 werknemers van Sabena betrof. Ik wil het vandaag kernachtiger uitdrukken. Wat de sociale problematiek betreft, zou ik mijn angst durven resumeren in twee woorden, namelijk Renault Vilvoorde. Wat de financiële kant van de zaak betreft, heb ik een klein woordje meer nodig. Dat ene woordje is het woord 'en'. Op financieel vlak heb ik de indruk dat wij in een nieuw Lernout & Hauspie-verhaal belanden, maar dan op internationaal vlak en met veel grotere consequenties dan het West-Vlaams financieel avontuur.

Laten wij beginnen met het sociale aspect van de zaak. Er zijn op dit ogenblik 12.000 werknemers bij Sabena. Dat is niet weinig. De zaak is niet nieuw, vandaar dat ik al zei dat het niet om politiek ten aanzien van de huidige regering gaat. Sinds jaren zwalpt dat bedrijf, dat moeten wij durven toegeven. Toen ik pas in deze Kamer zetelde, werd een groot debat gevoerd over het feit of Sabena bij KLM mocht aansluiten. Het is allicht toevallig, maar een paar maanden geleden schreef *La Libre Belgique* – een onverdachte bron in deze zaak – dat een Benelux-constructie waarschijnlijk de enige goede oplossing was geweest. Bij KLM aansluiten mocht en kon toen niet. In het zuiden van het land – zo noemt men dat in politiek correcte taal – waren plots sterke anti-orangistische oprispingen. Het was ondenkbaar dat men met de duivel uit het noorden een verbond zou sluiten. "Geef ons dan maar Air France," zei men toen. "*La France, la patrie de la liberté, de la pensée et de l'économie*". Dat was het verhaaltje dat men ons toen vertelde.

Lang heeft het Franse avontuur niet geduurd. Al zeer vlug was men ontgoocheld over de verhouding met Parijs en werd er naar een ernstiger partner gezocht. Wat is er ernstiger dan een Zwitserse partner? In het begin verliep de samenwerking met de Zwitsers hoopvol. Zwitserland is een land dat niet veel groter is dan België en dat zeker niet meer inwoners telt. De reputatie van het land stond, in tegenstelling tot die van ons, buiten kijf. Ik leg de klemtoon op de verleden tijd: de reputatie stond buiten kijf. Via de Zwitserse constructie kwam het ook tot een bondgenootschap met andere, kleinere, landen. Zo werd er onder meer samengewerkt met Austrian Airlines. De laatste tijd is dat echter

helemaal niet meer politiek correct.

Het begin van de relatie met de SAirGroup bleek goed te functioneren. Tot we plots geconfronteerd werden met een lawine van financiële mislukkingen, zowel in eigen land als bij de financiële bondgenoten die wij via Zwitserland gevonden hadden. Ik denk vooral aan de kleine Franse maatschappijen, die het later blijkbaar niet zo goed deden in hun eigen land, en die aan de SAirGroup evenveel geld kostten als Sabena. In elk geval, we kwamen in de problemen terecht. Vooral het Sabena-personeel was terecht ongerust. Er werden allerlei maatregelen in het vooruitzicht gesteld, tot de directie recent eindelijk besloot tot een besparing over te gaan. Door een input van 12 miljard frank wou men proberen Sabena, en alleen Sabena, te redden. Mijnheer de minister, u zult zich herinneren dat die input 6 miljard frank betrof voor rekening van de Zwitsers, 4 miljard frank voor rekening van de Belgische aandeelhouders, en 2 miljard frank besparing bij het personeel.

2 miljard frank besparen bij het personeel is niet weinig. Men kan dus niet beweren dat het Sabena-personeel geen inspanningen leverde of dat zijn inspanning te gering was. Helaas bleek minder dan twee weken later dat de hele reddingconstructie opnieuw op losse schroeven kwam te staan omdat de Zwitserse kant van het verhaal minder rooskleurig was dan men ons eerst had voorgesteld. Men had het ons al niet zeer rooskleurig voorgesteld, integendeel, maar de realiteit bleek nog erger. Plots kwam aan het licht dat de situatie van de Zwitserse firma veel minder sterk was dan men vermoedde. Dit doet me overigens sterk denken aan het verhaal van Lernout & Hauspie. De normale reflex kwam vlug naar boven: desnoods zouden de Zwitsers hun buitenlandse partners laten vallen om hun binnenlandse bastion te redden.

Toen ik tijdens dat weekend daarvan in kennis werd gesteld, vroeg ik mij af wat minister Daems daarover zou zeggen.

Mijnheer de minister, u bevindt zich in een moeilijk parket. Ik geef toe dat u zit opgescheept met een erfenis en met een buitenlandse partner – u bent er haast mee getrouwd – die veel minder betrouwbaar lijkt dan oorspronkelijk werd gezegd en die nu reeds zelf vrijuit spreekt over de echtscheiding. U hebt gezegd dat er geen reden voor paniek is, dat u het dossier op de voet volgt en de zaak onder controle houdt. Indien u iets anders zou hebben gezegd, dan had men u dit waarschijnlijk terecht verweten. Het Parlement kan

zich daarmee niet tevreden stellen. Het is de plicht van het Parlement – in het bijzonder van de oppositie – verder te gaan en zich niet meer te laten afschrikken door het feit dat dit dossier in het geheim moet worden behandeld wegens zeer delicate aspecten. Deze argumenten werden in het verleden aangehaald, waarschijnlijk terecht. Op dit gebied zal ik u dan ook niet te veel verwijten maken.

Op dit ogenblik is de situatie zeer tragisch, erger dan dramatisch. Daarom is het de plicht van het Parlement aan de verantwoordelijke minister te vragen naar de stand van zaken.

Mijnheer de minister, wat kunt u doen en welke maatregelen zult u nemen wanneer het schip definitief kapseist? Ik wil het beeld van het neerstortend vliegtuig niet gebruiken, want dan zou er niets meer aan te doen zijn. Op dit ogenblik is het schip echter reeds getorpedeerd. Ik weet dat er getekende contracten bestaan en dat u reeds meermaals hebt gezegd dat men zich aan zijn woord moet houden wanneer men een contract sluit, *pacta sunt servanda*. Hier gaat het echter om internationale relaties. Als de Zwitsers morgen vaststellen dat deze operatie hen te veel kost en hun eigen toekomst zwaar in het gedrang brengt, dan zullen zij ons in hun eigen talen zeggen: *adieu* of *auf wiedersehen*.

Een alert beleid moet volgens mij daarop voorbereid zijn. Men moet nu reeds in maatregelen voorzien om onze luchtvaartmaatschappij overeind te houden. Het is mij niet te doen om het prestige; daarvan hoeft u mij zeker niet te verdenken. Wat mij betreft, gaat het om twaalfduizend banen die in het gedrang komen. Dit is zo dramatisch dat wij vandaag van u wat meer informatie en details mogen verwachten. Ik dank u dan ook bij voorbaat voor uw antwoord.

Ik vertolk mijn angst op sociaal vlak in twee woorden, Renault Vilvoorde, en op financieel vlak in drie woorden, Lernout en Hauspie.

01.02 Jozef Van Eetvelt (CVP): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik sluit mij aan bij de uiteenzetting van de heer Van den Eynde wanneer hij zegt dat dit dossier een belangrijk sociaal aspect bevat. We moeten inderdaad in de eerste plaats rekening houden met de sociale gevolgen die de teloorgang van Sabena met zich zou brengen. Ook op politiek vlak speelt dit dossier een heel belangrijke rol. De recente mededelingen verrassen ons in hoge mate. Nogmaals hebben wij vernomen dat de luchtvaartmaatschappij SAirGroup, die samen met

de Belgische overheid aandeelhouder van Sabena is, miljarden verliezen heeft geleden. De cijfers zijn hallucinant. De Zwitserse kantonale Bank van Zürich schat het verlies van de SAirGroup op 2,2 miljard Zwitserse frank, of 57 miljard Belgische frank.

Ik meen dat de hier aanwezige collega's er allemaal van overtuigd zijn dat Sabena een zeer belangrijke rol speelt. Dit land kan Sabena niet missen, niet alleen omwille van de tewerkstelling, maar ook omwille van de economische betekenis van Sabena en de luchthaven. De economische ontwikkeling van de regio, gepaard gaande met de tewerkstelling, hebben een enorme invloed in dit land. Ook is het eigen gelaat dat een luchtvaartmaatschappij aan een land geeft, niet onbelangrijk. Ik denk aan de faciliteiten voor de burger.

Ervan uitgaan dat de 11 tot 12 miljoen passagiers bij het verdwijnen van Sabena wel op een andere manier zullen worden opgevangen, is zeer lichtzinnig. Ik denk niet dat iemand van ons wil dat er een soort van lijn- of shuttledienst wordt georganiseerd om de passagiers van Zaventem naar de grotere luchthavens, Schiphol, Frankfurt of Parijs, te vervoeren. Dat kan niet de bedoeling zijn. Wij blijven ijveren voor het voortbestaan van Sabena, met alle goede economische en sociale gevolgen.

Wanneer ik in het verleden over Sabena sprak, had ik steeds de indruk dat de minister mij bekeek als een vervelende jongen, die telkens weer met deze problemen naar voren kwam. Ik kreeg steeds sussende, geruststellende woorden te horen. Ik moest mij niet ongerust maken, alles zou wel in orde komen, er werd sterk over het dossier onderhandeld.

Mijnheer de minister, vandaag ben ik nog steeds niet gerustgesteld en ik betreur het dat u hier altijd een andere taal hebt gesproken dan wij van u verwachtten. Ik vraag mij af waarom. Was u misschien niet op de hoogte van het financiële dossier? U kon toch de lopende winst- en verliesrekening van de SAirGroup inkijken en bestuderen en ons de resultaten ervan mededelen. U had kunnen voorzien dat dit bedrijf er alles behalve goed voorstond?

Wilde u ons misschien bewust niet op de hoogte houden van het dossier? Moesten wij, de vertegenwoordigers van het volk, die bekommerd zijn om de tewerkstelling en de eventuele nadelige sociale gevolgen van dit dossier, niet in de eerste plaats op de hoogte worden gehouden? Mijns

inziens heeft u het Parlement niet alle noodzakelijke en nuttige inlichtingen over dit dossier gegeven. Dan zouden wij nu immers niet verrast worden door deze cijfers.

Ik veronderstel dat de onderhandelingen met SwissAir op dit ogenblik worden voortgezet. Mogen wij weten hoe die onderhandelingen verlopen? Houdt de minister er in zijn scenario rekening mee dat SwissAir misschien van het toneel zal verdwijnen en dat Sabena het zelf zal moeten rooien? Ik kan mij dat echter niet voorstellen. Wordt er al gezocht naar een nieuwe partner? Houdt men al rekening met bijkomende afslankingen in het bedrijf? Als de minister dit dossier nu in zijn volledigheid behandelt, kan hij niet anders dan rekening te houden met dit scenario. Ik dring er daarom sterk op aan dat wij de informatie krijgen waar wij vroeger al naar hebben gevraagd.

01.03 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik voel mij nogal ongemakkelijk vandaag. Bij een gewone interpellatie komt men over het beleid van een minister praten. Men heeft kritiek en verlangt een antwoord van de minister. Aan de hand van zijn antwoord bepaalt men of de minister met zijn repliek goed genoeg op de gestelde vragen is ingegaan.

Hier gaat het over een dossier met een zeer lange voorgeschiedenis. Ik wil eerst zien en dan geloven dat het goed zal aflopen. Dat heb ik de voorbije weken al verklaard. Ik heb ook altijd gezegd dat dit niet betekent dat ik de minister in deze kwestie niet zou vertrouwen. Ik ga uit van het besef hoe onstabiel heel dit dossier is.

Ik zou willen beginnen met hulde te brengen aan de vakbonden van Sabena, die hun verantwoordelijkheid hebben genomen. Als ik vergelijk met de crisis van eind 1995, hebben zij nu op een zeer volwassen manier gereageerd. Zij zijn ingegaan op de vereisten van Blue Sky, het fameuze reddingsprogramma voor de komende twee jaar. Zoveel garanties voor de toekomst zijn er sowieso nog niet, maar op de achtergrond stond altijd de zekerheid van SwissAir en de SAirGroup, een stabiele partner met een zeker imago. Dat ligt nu ook aan diggelen.

Ik voel mij ongemakkelijk. Enerzijds vind ik dit dossier zo belangrijk dat de politieke druk moet worden opgedreven om ervoor te zorgen dat er een goede oplossing komt. Anderzijds nemen we misschien risico's door zo'n debat in het openbaar te voeren. Ik zit gewrongen tussen twee uitersten

waarvan men niet op voorhand weet welke de beste keuze is.

Ik kom nu op de recente informatie over de SAirGroup, die SwissAir en andere bedrijven groepeert.

Begin deze week is in De Standaard een vertaling verschenen van een artikel uit de Financial Times, waarin het Zwitsers imago aan diggelen werd geslagen. Er werd, onder andere, gezegd dat het een praktijk is in Zwitserland om in raden van bestuur mensen te plaatsen als een vorm van beloning. Als men goed heeft gepresteerd in de maatschappij, krijgt men een zitje in de raad van bestuur van een of ander groot bedrijf, waarvan SwissAir één van de meest prestigieuze voorbeelden is. Inhoudelijk betekent zo'n zitje blijkbaar niet veel.

Het plaatsen van mensen in raden van bestuur, niet omwille van hun bekwaamheid, maar als een vorm van beloning, klinkt heel Belgisch. Het Zwitsers imago van degelijkheid inzake economisch beleid ligt nu ook serieus onder vuur.

De raad van bestuur van SwissAir heeft haar collectief ontslag, uitgezonderd de heer Corti, aangeboden. Dat gebeurt weliswaar niet onmiddellijk, want zo'n bedrijf moet een zekere continuïteit kennen, maar – als ik mij niet vergis – tegen het einde van het jaar.

Sabena heeft ook een raad van bestuur, met nog steeds een meerderheid van 51% voor de Belgische Staat. In deze raad zitten Belgische bestuursleden die de Belgische belangen in dit bedrijf verdedigen. Ik heb ook de commentaren van de heer Croes, de voorzitter, gelezen, waarin hij verklaart dat de raad van bestuur zich, volgens hem, niets heeft te verwijten.

Het valt mij op dat als er crises zijn bij een bedrijf als Sabena, alle aandacht steeds naar de inlevering van de werknemers gaat. Ik twijfel er ook niet aan dat veel van die inleveringen nodig zijn. Het personeel heeft in deze zaak echter zijn verantwoordelijkheid opgenomen. Ik vraag mij wel af wat de verantwoordelijkheid is van een lid van de raad van bestuur van een dergelijk bedrijf. Als ik zie wat de raad van bestuur van SwissAir heeft gedaan, dan wil ik de link leggen met de raad van bestuur van Sabena. Ook zij moeten hun verantwoordelijkheid opnemen als zij naar het debacle van de vorige jaren kijken. Dat is geen eis van mij maar een bedenking. In de periode 1998-1999 was er zagezegd winst, maar achteraf is gebleken dat het om boekhoudkundige operaties

ging en dat hier niets van aan was. Bovendien betwijfel ik sterk dat de leden van de raad van bestuur enkele weken geleden niet zouden hebben geweten hoe erg het was en dat nu opeens wel zouden weten. Volgens mij wist men zowel in Zwitserland als bij Sabena enkele weken geleden al dat de situatie bijzonder precair was.

Er is een aantal beleidsbeslissingen genomen, onder meer het vernieuwen van de vloot. Op zich is dat een goede keuze, alleen de mate waarin dit gebeurd is was verkeerd. Men heeft veel te veel in één keer willen doen. Hetzelfde geldt voor de uitbreiding van het aantal bestemmingen. Op zich was ook dit een goede keuze, maar ook hier heeft men weer te veel in één keer willen doen. Men heeft met andere woorden een veel te zwaar engagement genomen. Men had moeten weten dat dit de risico's waren. Sabena is een privé-bedrijf op de vrije markt, weliswaar met financiële participatie van de Belgische overheid. Het bedrijf moet winst maken en daarom moet men risico's nemen. Men moet echter ook de verantwoordelijkheid voor die beslissingen op zich nemen. Mijnheer de minister, eigenlijk heb ik slechts één vraag voor u. Hoe schat u de kansen van Sabena op dit ogenblik in?

01.04 Yves Leterme (CVP): Mijnheer de voorzitter, ik zal niet in herhaling vallen ten aanzien van wat de voorgaande sprekers hebben gezegd. Wel wil ik afstand nemen van een aantal in mijn ogen onverantwoorde verklaringen van de heer Vanoost. Ik kom hier echter straks op terug.

Mijnheer de minister, het Sabena-dossier – dat belangrijk is voor de werknemers van het bedrijf – roept bij mij het beeld op van een vliegtuig dat in de lucht hangt terwijl de motoren slechts half draaien. Niemand weet nog welke richting het uitgaat. In de luchtvaart is dat, volgens de wetten van de fysica, iets dat men niet lang kan volhouden. In uw verklaringen hebt u zelf gezegd dat 2 april een cruciale datum is. Dat is binnen twee weken. Ik hoop dat men ondertussen geen tijd verliest en dat u iets onderneemt voor 2 april. Iedere dag waarin niets wordt gedaan is immers een verloren dag.

Voor de positie van de Belgische Staat als aandeelhouder en als verdediger van de economische belangen en de tewerkstelling zijn drie elementen van belang. U hebt steeds bevestigd dat u met de SAirGroup sluitende, betonharde contracten hebt gesloten. Ik heb geen indicaties om het tegendeel te beweren en ik neem hier dus akte van.

Ik ben van mening dat het positief kan worden genoemd dat u hebt voortgebouwd op de basis, die door vorige regeringen was gelegd, en hier en daar bijkomende garanties hebt ingebouwd.

Een tweede element is de desastreuze situatie van de SAirGroup. Ik zal de verklaringen van collega Van Eetvelt niet herhalen maar er komen al enige tijd negatieve signalen over de SAirGroup. Uit de recentste cijfers blijkt dat het de verkeerde kant uitgaat met de financiële situatie van die groep en de capaciteit om contracten na te leven.

Een derde element is het saneringsplan en de herkapitalisatie waarin u een belangrijke rol hebt gespeeld. Gelet op de eerste twee elementen hebt u gemeend dat dit saneringsplan voldoende was om Sabena opnieuw op de goede lijn te krijgen.

Mijnheer de minister, ik zou u een retorische vraag willen stellen. Wat kan men met een beenhard contract aanvangen als er indicaties bestaan dat de medecontractant het contract niet zal kunnen honoreren? Deze indicaties zijn gebaseerd op harde cijfers die voor iedereen toegankelijk zijn. De aandeelhoudersvergadering van 2 april zal daarover trouwens de laatste twijfels wegnemen. Wat bent u met een beenhard contract als u moet vaststellen dat contracten voortdurend met andere mensen worden afgesloten? Personen met wie u vandaag een contract afsluit, zijn de volgende dag misschien niet langer in functie.

Mijnheer de minister, al deze feiten moeten leiden tot een zekere koelbloedigheid bij de benadering van dit dossier al was het maar omwille van het economisch belang en de jobs die ermee gemoeid zijn. Wij hebben er geen belang bij dat Zaventem louter een bushalte wordt voor vreemde buslijnen. Sabena moet de verankering van Zaventem onderbouwen anders is er voor Zaventem geen plaats meer. Collega Van Eetvelt heeft terzake de vinger op de wonde gelegd. Trouwens, niet alleen Sabena maar ook Virgin Express, City Bird en BIAC zijn rechtstreeks verbonden met het lot van Sabena.

Wat dat betreft, heeft de eerste burger van dit land een kans gemist om te zwijgen toen hij enkele weken geleden onverholen zijn kritiek uitte op uw persoonlijke houding in dit dossier. Hij zei onder meer dat het voor ons land geen verschil uitmaakt of die 12 miljoen passagiers nu door Sabena of een andere maatschappij worden vervoerd. Ik herhaal, mijnheer De Croo heeft daar een open kans gemist om te zwijgen. Hij is op dat vlak stilaan een expert aan het worden maar zeker in

dit dossier is dit bijzonder pijnlijk.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik kom dan tot mijn vragen. Ten eerste, ik heb begrepen dat u niet meer informatie wil geven dan diegene waarover wij vandaag reeds beschikken. U verwijst naar het feit dat u namens de Belgische Staat contracten afsluit tussen aandeelhouders; enerzijds de SAirGroup en anderzijds de Belgische Staat. Wij nemen akte van het feit dat u weigert om meer informatie ter beschikking te stellen. Desnoods zou deze informatie over de precieze inhoud van deze contracten nochtans achter gesloten deuren kunnen worden doorgespeeld.

Wat betreft de schuldpositie op het niveau van de cash flow en de herkapitalisatie heeft men in de onderneming de ambitie om binnen anderhalf à twee jaar break-even te draaien. Ondertussen zijn er heel wat onbevestigde geruchten die erop wijzen dat er met betrekking tot de schuldpositie van Sabena – ook ten aanzien van de fiscus en de RSZ – een en ander aan de hand is.

Er zijn natuurlijk andere wegen voor ons om de juiste boedelbeschrijving te leren kennen, maar ik zou het correct vinden van uw kant mocht u ons daaromtrent toch enige indicatie kunnen geven.

Een derde element is de positie van de raad van bestuur. Ik ga even in op een aantal uitspraken van de heer Vanoost. Zijn lichtheid leidt ertoe dat drie of vier dagen nadat men een Ecolomedewerker parachuteert in de raad van bestuur van de NMBS, hij zich de pretentie aanmeet om voorgaanden inzake samenstellingen van een raad van bestuur over de hekel te halen. Ik stel vast dat deze regering waaraan u steun levert en "uw" minister tot op vandaag de positie van de leden van de raad van bestuur, gemandateerd of voorgedragen door de Belgische Staat als aandeelhouder, niet in vraag stellen. Ik heb die mensen niet te verdedigen, maar ik neem het niet dat u zo ver gaat te insinueren dat er gevallen zouden zijn van persoonlijke verrijking zonder veel inhoudelijke diepgang, cadeaus voor verdienstelijke carrières waar u verwijst naar wat volgens u in Zwitserland het geval is.

01.05 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, de heer Leterme verdraait bewust mijn woorden. Ik heb helemaal niet geïnsinueerd dat de leden van de raad van bestuur van Sabena zich persoonlijk zouden verrijken. Daar gaat het helemaal niet over. U verwijst naar de commentaar in de krant waarom iemand lid wordt van een raad van bestuur in

Zwitserland met dit soort praktijken en ik heb de link gelegd naar België. Ik heb echter helemaal niet gezegd wat u beweert, integendeel. Ik heb enkel en alleen gezegd dat iemand die een bepaalde taak op zich neemt, de verantwoordelijkheid moet opnemen voor de beslissingen die hij daar neemt. Dat is wat ik heb gezegd.

01.06 Yves Leterme (CVP): Mijnheer de voorzitter, ik vind het goed dat de heer Vanoost de zaken wat corrigeert en de puntjes op de i zet inzake zijn verklaringen.

Een vierde element is de continuïteit van het bedrijf. Ik ga niet zo ver vandaag te vragen of u bij uw woorden blijft dat er nooit meer overheidsgeld naar Sabena zou gaan. Die woorden zijn vier tot vijf weken oud. U hebt toen verklaard dat het de laatste keer was dat de Staat nog een inspanning zou leveren. Is dat vandaag nog altijd uw standpunt? Dit kan belangrijk zijn voor het verdere verloop van het dossier.

Ten slotte vraag ik u in te gaan op een aantal verklaringen in de media aan uw adres of ze eventueel te ontcrachten. Ik verwijs naar een artikel in Gazet van Antwerpen van 13 maart 2001 waar twee dingen in staan. De eerste is een door mij wat vrijblijvend geachte verklaring aan uw adres als zou u niet eens de moeite hebben gedaan om de winst- en verliesrekening van de SAirGroup te bestuderen. Ik citeer slechts wat in de krant staat. De heer Van Eetvelt heeft daarover een vraag gesteld. Het is goed dat u dit zou weerleggen. Het tweede punt is de belangrijkste kritiek waarop u zou moeten ingaan. Ik citeer: "Terwijl Zürich de garanties op zak heeft dat het de meest interessante brokstukken van het Belgische bedrijf kan overnemen en desnoods voor veel cash kan verkopen, kreeg Sabena zelf helemaal geen zekerheden". Bij ontstentenis aan toegang vanuit het Parlement tot de informatie die in de contracten vervat zit, lijkt het mij in het belang van uw positie en van de werknemers en van de transparantie van het dossier, om dit soort kwakkel te ontcrachten. Nog iets in dit verband. Ik las eergisteren in de Figaro Economique dat vanuit Frankrijk de kritiek wordt geleverd dat de Franse ondernemingen waarin SwissAir participaties heeft genomen, erover klagen dat intern te verrekenen prestaties door de Zwitserse delen van de SAirGroup worden overgefactureerd en dat er iets als een leegzuigeffect ontstaat vanuit de Zwitserse delen van de SAirGroup op de nieuw verworven ondernemingen. Ik zou het goed vinden dat u dit ontcracht, want ik veronderstel dat u terzake toch ook wel over enige informatie

beschikt.

Mijnheer de minister, ik wil eindigen met een citaat van uzelf. In De Standaard van zaterdag 17 maart 2001 hebt u gezegd en ik citeer: "Wij hebben vreselijk veel tijd verloren met het NMBS-dossier". Sabena buiten beschouwing gelaten, klonk mij dit ironisch; vooral wanneer wij uw curriculum van het voorbije anderhalf jaar bekijken en vergelijken met de ambities die u zichzelf als "financier van de regering-Verhofstadt" voor de valorisatie van de overheidsbedrijven had gesteld. Wanneer wij zullen beschikken over de informatie die het Parlement normaal toekomt, hoop ik dat wij binnen enkele maanden niet zullen moeten concluderen dat uw uitspraak over het NMBS-dossier van uw collega Durant u als een boemerang in het gezicht zal treffen.

01.07 Jean-Pol Poncelet (PSC): Monsieur le président, monsieur le ministre, nous nous sommes déjà rencontrés à plusieurs reprises, dans des circonstances similaires, pour parler de l'avenir de la Sabena.

Nous venons d'assister à ce qu'un journaliste a appelé un suicide collectif d'une entreprise de l'ampleur de SAirGroup, dont on dit qu'elle perd 65 milliards de francs belges pour l'année 2000.

Ce n'est pas une chose courante, c'est même tout à fait exceptionnel. Compte tenu du vent de panique qui semble souffler sur l'entreprise qui contrôle pourtant Sabena de fait depuis plusieurs années et qui, semble-t-il, continuera à la contrôler en droit dans un proche avenir, c'est à juste titre que la plupart des intervenants sont inquiets de l'avenir de l'entreprise.

Mon collègue Leterme vient de faire allusion à une déclaration du président de la Chambre. Nous avons entendu ici le patron de BIAC, oserais-je dire votre bras gauche dans une autre entreprise puisque vous avez une tutelle sur Sabena mais aussi sur BIAC, qui nous a expliqué qu'il pouvait très bien vivre sans Sabena et que l'activité bruxelloise lui convenait. J'ai l'impression que votre main gauche ignore parfois ce que fait votre main droite puisque les interlocuteurs parlent d'une autre manière.

Nous parlerons des actions lorsque vous viendrez nous expliquer la valeur boursière de tout cela et la façon dont vous allez les valoriser. Si c'est à l'image de ce que vous avez fait depuis deux ans, je suis très inquiet, monsieur le ministre.

Que se passe-t-il? Suicide collectif du conseil

puis, un nouvel homme fort, Super Mario Corti arrive à la tête de l'entreprise. Il vient de l'alimentation et me semble avoir des compétences en matière financière. Ne nous faisons pas d'illusion, il y aura de tout cela une analyse purement financière, ce qui me semble à tout le moins nécessaire lorsqu'on perd autant d'argent.

Dans ses premières déclarations, le moins que l'on puisse dire est qu'il est réservé quant à la poursuite de la collaboration entre son groupe et la compagnie belge et même les compagnies françaises, puisqu'il écrit pratiquement tout de suite: "Avec Sabena, on rencontre un gros problème". Il ajoute que la solution serait peut-être que les routes des partenaires se séparent. Au moins le ton est donné. La situation est claire de son point de vue et on peut le comprendre. Il est confronté à des intérêts contradictoires dans son propre conseil d'administration avec des gens qui ont des logiques purement financières puis, il est dans un système d'accords. On me dit qu'il a fait un appel à la télévision suisse romande en demandant à tous ceux qui étaient intéressés de lui envoyer, par courrier électronique, des propositions pour sauver la compagnie. Si on en est là, il y a vraiment de quoi s'inquiéter.

Face au désengagement virtuel de SAirGroup, à l'image de votre collègue de l'Intérieur qui nous dit depuis des mois que tout va bien, vous vous réfugiez derrière les contrats et vous dites que c'est à cela que vous vous en tenez. C'est le contrat en béton dont parlait mon collègue il y a un instant. Si le ou les contrats liant les partenaires suisses et belges sont à ce point solides, j'aimerais en savoir un peu plus sur les engagements qui ont été souscrits par SAirGroup envers Sabena. Quel est le contenu de ces engagements en béton dont vous parlez? En d'autres termes, quelles sont aujourd'hui les conditions que SAirGroup devrait respecter en cas de désengagement? Ce n'est pas moi qui l'invente puisque les Suisses eux-mêmes disent publiquement qu'ils envisagent un désengagement. Dites-nous dans quelles conditions un tel désengagement pourrait avoir lieu sur le plan juridique et financier.

A ce propos, où sont les contrats en question? Le conseil d'administration de la société Sabena et le Conseil des ministres, qui est quand même l'émanation de l'actionnaire principal, les ont-ils vus et approuvés? J'aimerais connaître les réactions politiques qui ont eu lieu à cet égard. Voilà en ce qui concerne le premier domaine.

J'en arrive au deuxième volet. Un audit a été commandé à la demande des pilotes. On nous dit que cet audit a démontré l'absence de transferts injustifiés entre Sabena et SAirGroup. Dans le même temps, il est apparu à certaines personnes qui ont été mêlées à cet audit que les auditeurs n'avaient pas été mis en mesure d'examiner tous les documents permettant d'établir éventuellement de tels transferts. J'aimerais savoir où est la vérité.

Monsieur le ministre, maintenez-vous les conclusions de l'audit quant à l'absence de transferts injustifiés? En d'autres termes, pouvez-vous nous confirmer aujourd'hui que, dans le cas de SAir et Sabena, il n'y a pas eu de tels transferts injustifiés et sur quels éléments vous basez-vous?

Troisième volet de mes questions. Événement encore plus significatif, une plainte au pénal a été déposée en France, en Suisse et en Belgique devant un juge pénal contre la direction de SAirGroup - c'est en tout cas ce qui est relaté dans la presse -, au motif que SAirGroup aurait notamment mis sur pied un système de surfacturation au détriment de ses filiales étrangères. On retombe dans le problème qui a déjà été évoqué à plusieurs reprises ici et que vous avez nié en bloc.

J'aimerais avoir votre avis sur cette initiative. Puisque vous êtes l'actionnaire majoritaire d'une entreprise concernée par cette procédure, qu'en pensez-vous? Envisagez-vous de vous y joindre en votre qualité d'actionnaire majoritaire d'une des entreprises concernées par cette procédure? Actionnaire majoritaire en droit mais, on le sait, minoritaire en fait puisque, malgré cela, depuis des mois et des mois, ce sont les Suisses qui décident.

Voilà les trois domaines de questions que je voulais évoquer avec vous.

Monsieur le président, je voudrais terminer par un problème de procédure. Il y a plusieurs semaines déjà que j'ai demandé au sein de cette commission, comme plusieurs autres membres d'ailleurs, que l'on puisse avoir des auditions des personnes qui ont joué un rôle dans cette affaire, notamment du point de vue de la Sabena.

Je souligne l'engagement du ministre qui, dès le premier jour, nous a dit être disposé à favoriser de telles auditions. Il y a certainement quatre ou cinq semaines que cette demande a été faite. Les événements continuent, les gens changent, s'en vont et nous n'avons toujours entendu personne.

J'insiste à nouveau de la manière la plus claire sur ce point. Je m'en suis plaint auprès de la conférence des présidents. J'accepte la transition de l'assemblée générale, monsieur le ministre. D'autres collègues vous ont interpellé comme moi pour vous dire que nous ne déposerions pas de motion car, quelques jours avant une assemblée générale, il y a un certain fair-play à respecter, mais la moindre des choses était de tenir les promesses faites ici à l'égard de la commission. Ces auditions doivent nous permettre de jouer notre rôle. Nous sommes les représentants politiques de l'actionnaire majoritaire. Nous avons le droit de savoir ce que l'on a fait de tous ces milliards de francs en notre nom.

J'insiste, monsieur le président, pour que ces auditions soient organisées, pour que l'on se mette d'accord sur une liste de personnes et que nous les entendions ici.

Le **président**: Je profite de la remarque de M. Poncelet pour signaler que la commission avait prévu d'auditionner M. Müller, administrateur délégué de la Sabena, et M. Dubois, secrétaire général de la Sabena, le 18 avril. Ce ne sera pas le 18 avril mais le 2 mai.

01.08 Jean-Pol Poncelet (PSC): Monsieur le président, je vous remercie pour l'information mais ces gens-là n'ont pas les responsabilités auxquelles je fais allusion. Nous souhaitons entendre ceux qui ont un rôle à jouer au sein du conseil d'administration et qui, à ce titre, ont des responsabilités civiles et pénales dans la gestion qu'ils ont menée. Ce sont eux qui sont juridiquement responsables des actions de Sabena. Je connais M. Dubois et M. Müller, mais je veux entendre les Belges qui, au nom de l'Etat belge, ont pris les responsabilités. M. Dubois est un appointé de Sabena, il n'a pas ce rôle au sein du conseil d'administration.

01.09 Ludo Van Campenhout (VLD): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het is inderdaad bang afwachten tot 2 april wanneer de SAirGroup zijn resultaten zal bekendmaken. We weten dat het erg is. De vraag is nu hoe erg het is. Die dag zal de nieuwe voorzitter, Mario Corti, meer uitleg geven bij de resultaten en wellicht meer duidelijkheid verschaffen rond de nieuwe strategie die de SAirGroup zal voeren om uit de rode cijfers te geraken. Eerder liet de vorige voorzitter Honegger al verstaan dat het eerste doel is om van SwissAir opnieuw een winstgevende onderneming te maken. Hij liet ook weten dat hij er vooral aan dacht "the present

problems in France and Belgium" op te lossen. Met België bedoelt hij Sabena, waarvan topmensen al verscheidene malen lieten verstaan hebben dat de wegen van Sabena en de SAirGroup beter zouden scheiden.

We zijn, mijnheer de minister, dan ook ver weg van het akkoord dat vorig jaar bereikt werd tussen de Belgische staat en SwissAir, waarbij het eigenlijk de bedoeling was dat de SAirGroup zijn aandeel in Sabena zou optrekken tot 85%. Men kan ondertussen vragen stellen bij de houding van de SAirGroup. De strategie was in het verleden het opkopen van verlieslatende bedrijven zoals TAP Portugal, 3 Franse maatschappijen en ook Sabena. Zoals collega Vanooost zei, rekende men op de zogenaamd superieure managementtechnieken van de Zwitsers om deze bedrijven toch op het juiste spoor te zetten. Voor geen enkel van deze bedrijven is dat gelukt. Het is wat cynisch om de heer Corti te horen verklaren dat Sabena in 40 jaar tijd maar 2 keer winst gemaakt heeft, terwijl het juist de strategie van de SAirGroup was om te groeien via de overname van verlieslatende ondernemingen. Het was precies die strategie die de SAirGroup zelf in zware moeilijkheden gebracht heeft. Men is er niet alleen niet in geslaagd om bij geen enkele van de overgenomen ondernemingen voor een ommekeer te zorgen, men heeft ook de eigen moedermaatschappij op de rand van de afgrond gebracht. Men spreekt over verliezen die zouden kunnen oplopen tot meer dan 60 miljard frank. We zullen op 2 april meer weten. Het eigen vermogen zou daardoor onder de 10% van het balanstotaal zakken.

In ieder geval dwingt de bedrijfseconomische realiteit de SAirGroup ertoe om radicaal het geweer van schouder te veranderen en de strategie te wijzigen. Het is duidelijk dat de verandering van strategie gevolgen zal hebben op de relatie SAirGroup-Sabena. Men kan nog heel wat speculeren over de strategie van de SAirGroup. In ieder geval is duidelijk dat de strategie er in de eerste plaats op gericht zal moeten zijn om de groep zelf opnieuw gezond te maken. Daarom zal geopteerd moeten worden voor een verbetering van de rendabiliteit. De tijd van groei en expansie door verlieslatende bedrijven over te nemen, is voor de SAirGroup voorbij.

Tegenover deze bedrijfseconomische realiteit die niet gunstig uitkomt voor Sabena, staan de verplichtingen die de SAirGroup op zich genomen heeft. De SAirGroup kan zich niet zomaar onttrekken aan de overeenkomst die vorig jaar

met de Belgische overheid gesloten werd en evenmin aan het herstelplan van Sabena dat met het personeel afgesproken werd en waarbij de Belgische Staat en de SAirGroup akkoord gingen met een verhoging van het kapitaal ter waarde van 250 miljoen euro. Tegenover alle verklaringen van de topmensen van de SAirGroup staat inderdaad het feit dat de SAirGroup zijn aandeel van de kapitaalsverhoging met 150 miljoen euro wel degelijk volstort heeft.

Ik denk, mijnheer de minister, dat u het bij het rechte eind hebt wanneer u stelt dat u de SAirGroup aan de gemaakte afspraken en garanties wil houden. Ondanks de belabberde situatie bij de groep, rijst de vraag of het alternatief – het scheiden van de wegen – zoveel beter is. Is het inderdaad – zoals een krant gesteld heeft – de keuze tussen de pest en de cholera?

Desondanks mogen we niet blind blijven voor de materiële en financiële realiteit. Wat gebeurt er als het bij de SAirGroup niet langer een kwestie is van wel willen, maar niet kunnen?

Over welke instrumenten beschikt u bij een financieel falen van de SAirGroup om de groep alsnog te dwingen aandeelhouder te blijven? Is het de juiste strategie om mordicus te blijven opteren voor een samenwerking met de SAirGroup? Kan men niet beter uitkijken naar een andere partner die zich in een betere financiële toestand bevindt?

Mijnheer de voorzitter, collega's, ik stel vast dat de minister zich tussen hamer en aambeeld bevindt. Het is niet evident oplossingen te zoeken voor een dossier waarbij niet alleen de onderneming zelf, maar ook de belangrijkste aandeelhouder zich in een benarde financiële situatie bevindt. Eenvoudige oplossingen bestaan er zeker niet. Bovendien moeten we rekening houden met de gerechtvaardigde eisen van het personeel. Daarom is het in de eerste plaats nodig zekerheid te creëren. Ik hoop dat de minister vandaag hiertoe kan bijdragen. Ik kom tot mijn vragen tot de minister.

Hoe ziet u het Sabena-dossier evolueren in de toekomst?

Welke rol zal de Belgische overheid hierin spelen?

Bestaat er vandaag meer duidelijkheid omtrent de strategische herstelplannen van de SAirGroup, in het bijzonder met betrekking tot Sabena? De SAirGroup verklaart immers openlijk dat het Sabena misschien wil afstoten. Wat is hierover uw

visie?

Wat is de inbreng van de SAirGroup in het beheer van Sabena sinds 1995 geweest? Wat is dus de naakte verantwoordelijkheid van de SAirGroup voor de resultaten van Sabena?

Wat is het verschil tussen de samenwerking SAirGroup-Sabena en andere participaties van de SAirGroup? Zal men niet eerder Brussel laten vallen dan Frankrijk?

Ik heb in De Standaard gelezen dat u een samenwerking met een Amerikaanse groep interessant vindt. Sta mij toe, Sabena heeft al vrij veel partners gehad en dus worden we een beetje kieskeuriger. Het is geen jonge bruid meer en heeft een vrij promiscue verleden. Vanwaar dan uw voorkeur voor een Amerikaanse groep?

01.10 **Olivier Chastel** (PRL FDF MCC): Monsieur le président, je n'alourdirai pas considérablement le débat ni ne répéterai ce que certains de mes collègues ont évoqué aujourd'hui.

Monsieur le ministre, dans la mesure où, au cours de ces dernières semaines, les perspectives d'assainissement de la situation financière de la Sabena se sont obscurcies alors que fin janvier, le plan de recapitalisation conclu entre actionnaires belges et suisses semblait ramener l'espoir, l'enjeu et les questions, selon moi, se situent aujourd'hui sur trois niveaux.

Premièrement au niveau belge, l'actionnaire a assumé ses responsabilités en approuvant le plan de recapitalisation. La déroute financière à laquelle est confronté l'actionnaire suisse est-elle susceptible de remettre en cause sa participation au plan de recapitalisation? En d'autres termes, même si l'argent a été débloqué par SAirGroup, ne dispose-t-il pas de moyens légaux pour changer sa décision et affecter les 6 milliards à d'autres fins?

Deuxièmement au niveau suisse, les dirigeants de SAirGroup évoquent la possibilité d'un désengagement de la Sabena. Où en sont, aujourd'hui, les discussions entre actionnaires et en l'occurrence entre l'Etat belge et SAirGroup sur ce point?

Troisièmement, au niveau européen, la Commission devra déterminer si le plan de recapitalisation contient des éléments constitutifs d'aides d'Etat. Dans quels délais la Commission fera-t-elle connaître ses conclusions? Par ailleurs, l'accord d'avril 2000 entre actionnaires belges et

suisses, reste soumis à la conclusion d'accords bilatéraux entre la Suisse et l'Union européenne. Quel est l'état d'avancement de cette procédure?

Ceci clôture une longue série de questions traduisant nos inquiétudes relatives à l'avenir de la Sabena.

01.11 **Minister Rik Daems**: Mijnheer de voorzitter, collega's, bij deze hele reeks vragen hoort een hele reeks antwoorden. Ik zal proberen om ze enigszins te structureren. Dit onderwerp omvat immers heel wat aspecten.

Een eerste aspect dat ik wil verklaren is waar we vandaan komen, waar we ons bevinden, en waar we heengaan. Waar we vandaan komen bepaalt in belangrijke mate welke richtingen we kunnen uitgaan. Waar we heengaan was het onderwerp van een debat over onze strategie dat we vorig jaar achter gesloten deuren gehouden hebben. U herinnert zich dit wel. Misschien is het niet slecht om hier in open vergadering een paar bemerkingsen te maken bij dat debat. Toen het debat vorig jaar gevoerd werd, waren wij nog in onderhandeling en konden we bepaalde elementen niet publiekelijk vrijgeven. Ook nu kunnen de opmerkingen die we hier maken hoe dan ook gezien worden als een vorm van publiek onderhandelen, maar dat is niet onze bedoeling. We zijn nu trouwens niet aan het onderhandelen. We zitten natuurlijk wel in een relatie met de buitenlandse collega's aandeelhouders. Wij zijn voortdurend in speaking terms, in tegenstelling tot wat men misschien vermoedt. Het is echter niet evident om te weten wat de situatie bij SwissAir precies is. Enkele collega's hebben daarop gealludeerd. Ook is het niet evident te weten wie onze gesprekspartners zijn. Het gaat niet altijd om dezelfde. Ik wil hier een onderscheid maken tussen de verschillende gesprekspartners. Ik heb vooral te maken gehad met de heer Götz met wie ik in april 2000 het contract heb ondertekend en die ook reeds in 1995 aanwezig was bij de onderhandelingen. Er zijn ook de heren Brugiser, Reutlinger, Suter, Honegger, en nu de heer Corti.

Belangrijk is voor mij dat Sabena en België altijd een bijzondere stabiliteit in de relatie hebben nagestreefd, die we willen behouden en die we zullen behouden. Dit is van fundamenteel belang in een moeilijk dossier als dit. België is stabiel in zijn relatie met de buitenlandse collega's aandeelhouders. Mijn manier om te communiceren is nooit paniekerig geweest. Het is gemakkelijk om paniek te zaaien, maar in deze moeilijke problemen is stabiliteit van fundamenteel belang. Zo beantwoord ik meteen de vraag van de

heer Poncelet.

Il m'a interrogé sur l'action qui a été menée en France. Je ne me joindrai pas à une telle action. Car dans tous les audits qui ont été réalisés jusqu'à présent, il n'y a pas de preuve de ce que vous mentionnez. Je ne dis pas que le problème potentiel a pu être examiné à fond; c'est autre chose. Mais toutes les études et tous les audits sont à la disposition de tous les membres de la commission, que ce soit par l'intermédiaire du président de la commission ou de mon cabinet.

Je ne vois pas pourquoi nous nous joindrions à une telle action. De plus, il s'agit de l'action d'un pilote et je ne veux juger personne. Je ne vois pas l'utilité en termes de stabilité, de mener une telle action.

Laten wij even terugkomen op die stabiliteitsvraag.

Vandaag is – met alle opmerkingen die we daarover kunnen formuleren – niet een tijdelijk, maar een definitief persoon, de heer Corti, aangesteld. In termen van stabiliteit bij de SAirGroup is dit een belangrijk gegeven, dat het mogelijk maakt om op vastere grond gemaakte afspraken te bekijken en te bestuderen wat de gevolgen daarvan kunnen zijn.

De heer Corti zal ik ongetwijfeld binnen de kortste tijd ontmoeten, zoals destijds zijn voorgangers. De internationale reputatie van die man vertelt mij dat hij op economische gronden zal redeneren. Ik zal u dadelijk vertellen waarom ik denk dat wij op economische gronden sterk staan, hoewel wij op financiële gronden op korte termijn zwak staan. Die twee zaken mogen we ook wel eens verduidelijken.

De positie moet het vandaag mogelijk maken om, gegeven het profiel en de stabiliteit van de persoon die nu ten definitieve titel in de SAirGroup het leiderschap opneemt, de bestaande contracten op een correcte manier te laten uitvoeren. In die context is er, vanwege de regering in het algemeen en vanuit mijn verantwoordelijkheid in dit dossier in het bijzonder, op geen enkel ogenblik sprake geweest om wat dan ook af te wachten. Integendeel, dit dossier werd sinds oktober 1999 continu behandeld. We zijn gestart met een normale strategische oefening, die voor alle overheidsbedrijven is gemaakt. We hebben onderzocht wat de juiste actie is voor het beheer van het dossier, gezien de toestand waarvan men vertrekt. In deze zaak is er echter geen sprake van een overheidsbedrijf, maar van een private onderneming, wat gelijk een

aantal verschillen oplevert.

Collega's vragen mij om wat toelichting te geven. Dat kan, voor zover een raad van bestuur van een privaat bedrijf daarmee akkoord gaat. U kunt in dit Parlement niet een of andere private onderneming zomaar naar hier laten komen. Het verschil is dat de overheid aandeelhouder is. Vanuit de gegevens waarover zij beschikt, kan de overheid mededelingen doen, publiek als het kan, niet-publiek als dat moet. Dat hebben wij trouwens vorig jaar gedaan omdat er onderhandelingen werden gevoerd over het verbeteren van het contract.

Laten wij even kijken waar wij staan en van waar wij komen. Dat is belangrijk om weten.

Vergeet niet dat Sabena in 1995 uit een extreem moeilijke situatie kwam. Het zou voor mij zeer gemakkelijk zijn om mij nu, bij wijze van spreken, op een of andere manier in te dekken om daar kritiek of opmerkingen over te maken. De eerlijkheid gebiedt dat, los van de inhoud van de contracten die toen zijn gesloten, het een zeer moeilijke situatie was. De situatie met Air France was op zich al strategisch een probleem, zoals dat ook met KLM het geval zou zijn. Dat heeft niets met taal te maken, maar Schiphol of Parijs met Zaventem samenvoegen betekent dat de sterkste de minder sterke altijd als een soort van ondergeschikte zal gebruiken. Dat is het strategisch probleem. Daarom heeft die strategie waarschijnlijk nooit echt gewerkt. Wij willen met Zaventem, hoop ik toch, een belangrijke hub in Europa behouden. De situatie met Air France is verbroken en heeft een positionering met de SAirGroup tot gevolg gehad.

In het contract is bedongen dat het management van Sabena eigenlijk een aangelegenheid van de SAirGroup zou worden.

Dat betekent dat contractueel de CEO, de CFO en de rest van het management enkel met goedkeuring van de groep konden worden aangesteld. Was dat een goede beslissing of niet? Ik kan mij perfect inbeelden dat de SAirGroup, aangezien hij ervan uitging dat Sabena voorheen niet goed werd gerund, enkel in de nieuwe structuur wou instappen op voorwaarde dat hij zeggenschap had. Dat resulteerde in de totstandkoming van een speciale structuur, waarbij de raad van bestuur formeel wel de meerderheid heeft, maar beleidsmatig niet.

Dat is ook de reden waarom ik tot vandaag de raad van bestuur, waarvan ik de samenstelling

nooit heb gewijzigd, niet heb gewraakt. Overigens, als we de heer Cruz, die in Sabena uitstekend werk heeft verricht, ook ten aanzien van het personeel en de Zwitserse partners, niet als voorzitter hadden gehad, dan hadden we ongetwijfeld de stabiliteit van het bedrijf niet kunnen vrijwaren. Dat mag ook eens gezegd worden en dat staat los van eventuele verantwoordelijkheden voor de ene of de andere situatie. Ik heb er ook geen moeite mee dat de vraag terzake wordt opgeworpen.

In ieder geval, gelet op de situatie en de kaarten waarmee het spel wordt gespeeld, is er vandaag nood aan stabiliteit. Bepaalde bedenkingen zijn dus op het eerste gezicht niet nodig. Ik verklaar mij nader. Eigenlijk kan men stellen, los van strategische overwegingen, dat het financieel probleem van Sabena grotendeels te wijten is aan de beslissing van 1997 om de Boeings te vervangen door Airbus-vliegtuigen. Overigens stond België niet afkerig tegenover de vervanging, want er was ook voorzien in economische compensaties. Kortom, die verreikende beslissing heeft de schuldenlast van de maatschappij enorm verzaamd. In 1997 hebben dezelfde bestuurders echter toch maar bedongen dat de SAirGroup zich ertoe verbond om de financiële toestand van Sabena niet in gevaar te brengen door de aankoop. Was dat een harde garantie of niet? Daarover kan men discussiëren; in ieder geval, de eis werd toch maar te berde gebracht en genotuleerd. Ik kan de leden van de commissie, en enkel de leden van de commissie, in de desbetreffende documenten in alle confidentialiteit, die nodig is voor dat soort gegevens, inzage geven.

Zonder dat basisprobleem kan men van Sabena mits een aantal operationele aanpassingen en bepaalde strategische opties een leefbaar bedrijf maken. Daar ben ik als handelsingenieur vast van overtuigd. Er is echter een schuldprobleem en er is het contract met de partner, quid wat daarmee gebeurt.

Een ander belangrijk element van het contract van 1995 is dat de SAirGroup de mogelijkheid kreeg om later te beslissen of hij alsnog meerderheidsaandeelhouder zou worden.

Pourtant, si l'on considère ce qui s'est passé l'année précédente, nous n'avons pas laissé le choix au groupe SAir de décider de prendre le pouvoir et de devenir actionnaire majoritaire. Nous les avons forcés à prendre ou à ne pas prendre l'opportunité.

De ce fait, les négociations ont commencé en novembre 1999 et ont abouti en avril 2000, après quatre mois de discussions difficiles. Contractuellement, nous avons obtenu 85% - il n'y avait plus d'autre choix possible. L'Etat peut encore apporter les 15% restants dans le groupe SAir, dans un contexte stratégique que vous connaissez où l'Etat deviendrait actionnaire du groupe SAir sous certaines conditions.

Dans la foulée de ce contrat, des garanties supplémentaires ont été incluses en termes de nombre de routes à desservir, d'activités dans Sabena Technics et autres.

Le contrat a été amélioré. Partant de situations où l'actionnaire suisse voulait toujours monter à majorité et avait le droit de le faire, la situation a été renversée à notre avantage. C'est la logique du contrat. On joue avec les cartes qu'on a!

Un deuxième contrat sur la recapitalisation est alors intervenu avec un apport tournant autour de 750 millions d'euros ou de 28 milliards de francs belges, dont 10 milliards en argent frais. Je précise que ces 10 milliards ont été versés. Pacta sum servanda.

La seconde partie de ce contrat de recapitalisation, portant sur la période 2001-2002, devrait permettre à la Sabena de se remettre dans une situation potentielle de rentabilité afin d'évoluer vers une stratégie plus globale, par la vente des actifs des filiales et sur l'engagement que le groupe SAir prend de combler un éventuel trou financier.

Un contrat n'a de sens que par les engagements qui y sont conclus et sans révocation possible. Les contrats ne sont pas signés à titre personnel mais pour l'entité représentée. Le contrat ne sera pas annulé par un changement de ministre. Du point de vue juridique, les contrats sont fermes. On mesure la force du contrat aux engagements pris. Ce contrat est un contrat de recapitalisation qui traite sur 18 milliards, et de plus, il représente une montée en pouvoir avec toutes les obligations qui sont liées à un actionnaire majoritaire. Du point de vue contractuel et stratégique, nous sommes dans une position stable et assez forte.

En ce qui concerne la stratégie, je suis et reste convaincu que, sauf considérations financières et autres, une stratégie offrant l'opportunité à la Sabena de faire partie d'un groupe plus important, pour ne plus faire cavalière seule, est la seule option pour elle de retrouver une rentabilité à long terme. Je ne l'ai pas inventé. Par le passé, tous

les gouvernements ont eu le même sentiment et au niveau stratégique, je partage leur vision.

En plus, toutes les études de banques d'affaires que nous avons sollicitées pour préparer tous nos dossiers – entre autres, Sabena - nous confirment cette vision.

Pour répondre à M. Van den Eynde, je ne dis pas que les choix antérieurs ont été les meilleurs. Il faut toujours regarder les conditions sous lesquelles les choix sont faits. Une option où la Sabena deviendrait une entreprise "tender loan" est une non-option, sauf si vous pensez que demain, il nous faut disposer d'une petite Sabena qui ne desservirait que quelques petites lignes. Je ne pense pas que ce soit l'option voulue parce qu'à ce moment-là, la retombée sur le deuxième pôle économique du pays, Zaventem, serait négative.

L'option est donc que la Sabena reste une compagnie qui ait la force d'un "national carrier", qui se trouve dans une entité plus grande.

J'en reviens à la promiscuité évoquée par le collègue Van Campenhout, la question revient alors à demander quelle stratégie et un partenariat avec qui? Objectivement, sans état d'âme et en oubliant provisoirement tout ce qui tourne autour d'un point de vue financier, les synergies Zurich/Zaventem et les synergies SwissAir/Sabena sont réelles. C'est la différence entre une synergie potentielle Zaventem/Schiphol ou Zaventem/Paris, vu la proximité.

Je reste donc persuadé que le choix du principe d'avoir une combinaison belgo-suisse est une option qui n'est pas mauvaise d'un point de vue stratégique. Bien au contraire, je la trouve bonne. Faut-il pour autant s'en tenir à cela? Non. Dans cette option, il faut aller plus loin. Même la combinaison belgo-suisse n'est pas assez grande en elle-même pour subsister dans un secteur qui commence maintenant à se consolider fortement.

Mijnheer Van Campenhout, het gaat er niet om of dit al dan niet Amerikaans is, maar wel dat er wereldmaatschappijen inzake passagiersluchtvervoer worden gevormd.

De synergie die tussen Zwitserland en België bestaat, lijkt mij nog altijd het betere alternatief te zijn. De andere alternatieven worden, voor zover ze bestaan, in een steering committee met de nodige mensen bekeken. Ik ga echter geen andere alternatieven uitputten als de strategische informatie waarover ik beschik, aantoont dat dit

een goed alternatief is. Het financiële aspect moet los daarvan worden bekeken.

Mijnheer Van Eetvelt, u stelde vragen over de financiële aspecten. Bij het akkoord van april 2000 werd duidelijk gezegd dat 2000 een moeilijk jaar voor Sabena zou zijn. Het verlies van 6 tot 7 miljard frank werd bekendgemaakt. Onder meer de brandstofprijzen hebben dit verlies groter gemaakt. Er werd toen ook bekendgemaakt dat 2001 en 2002 normaal gezien beter zouden moeten zijn, als de afspraken inzake de investeringsuitgaven ten minste worden nagekomen. Daar rijst de vraag. Voorts moet ook het verschil worden gemaakt tussen het resultaat van een groep in zijn geheel en het verlies van die groep. De cijfers kunnen echter pas op 2 april 2001 gekend zijn als ze door de SAirGroup worden bekendgemaakt. Het operationele verlies van SwissAir is uiteraard gekend. Ze kunnen in elk jaarverslag worden gelezen. Dat is echter iets helemaal anders dan een verlies en een provisie die voor problemen van buitenlandse acquisities wordt aangelegd.

Il existe donc une différence importante entre une perte opérationnelle sur le résultat de l'année, sur le PNL, et la provision que vous placez dans cette année pour combler un éventuel problème futur. Si vous faites une provision, cela signifie que les moyens sont disponibles, il faut donc faire la distinction entre les deux.

Dit betekent dat het resultaat van de SAirGroup buitengewoon is gelet op de aangelegde provisies die waarschijnlijk gedeeltelijk op Sabena betrekking zullen hebben. Het zou mij verbazen indien dit laatste niet het geval zou zijn. Ik was enigszins verbaasd over de commentaren op de verklaringen van de heer Corti toen die zei dat Sabena een probleem is. Volgens mij weten we dit toch al iets langer dan vandaag! Als de heer Corti in het Duits een verklaring heeft afgelegd kan die door zij die Duits spreken iets anders worden geïnterpreteerd dan wat men ervan uiteindelijk heeft gemaakt. Ik herhaal dat er een gezamenlijke oplossing wordt nagestreefd. Een van de mogelijkheden is dat de wegen van beide ondernemingen zich misschien zullen scheiden. Wat is daaraan nu zo uitzonderlijk? Onze contractuele positie betekent dat wij op strategisch vlak van oordeel zijn dat dit de juiste manier van werken is. Naar mijn oordeel is dit ook voor SwissAir de betere oplossing. Met andere woorden, deze oplossing kan op lange termijn de rendabiliteit verzekeren.

Laat ons dan eens ingaan op Blue Sky.

Chers collègues, le problème de la Sabena est un problème de perte opérationnelle qui est en partie due à l'investissement fait en 1997. Blue Sky a fait quoi? Un problème opérationnel se situant entre 5 et 8 milliards de francs belges pour compter large, un problème récurrent de la compagnie, est lié à un accord de recapitalisation nécessaire pour que la compagnie ne tombe pas en faillite. Il ne faut tout de même pas oublier que sans la "recap", la Sabena aurait fait faillite. Il existe une grande différence entre la santé de la compagnie à long terme et une nécessité de liquidités à court terme.

Mijnheer Vanoost, u heeft gelijk. Ook ik zeg "chapeau" aan de werknemers van Sabena want zij hebben bijgedragen tot de stabiliteit die van Sabena een betrouwbare partner maakt. In vergelijking met anderen is dit een zware troef die van fundamenteel belang is. Daarnaast is de reorganisatie op de luchthaven zelf van die orde dat ze voor Sabena een behoorlijk rendement mogelijk moet maken.

A côté de cela, l'accord de partenariat conclu en juin dernier assure un revenu récurrent situé entre 100 et 150 millions d'euros par an, ce qui correspond, pour Sabena et pour SwissAir, à un revenu récurrent de 4 à 6 milliards de francs belges, dont environ 70% vont aux Suisses et environ 30% aux Belges. Si nous prenons 30% de 5 milliards, cela fait 1,5 milliard, plus 2 milliards pour le personnel et 1 milliard pour l'opérationnel, avec un effort supplémentaire, on peut faire de la Sabena une entreprise rentable dans un contexte de groupe. N'oubliez pas que sans AMP, la situation se détériorerait de nouveau.

L'effort que nous devons faire, et c'est ce que nous faisons actuellement, c'est de rendre la Sabena rentable. C'est vrai que certains éléments du contexte ne nous facilitent pas la tâche. Il y a une différence entre des pertes et des provisions. Il y a un contexte stratégique au sujet duquel nous avons notre opinion. Il y a le contexte de la compagnie Sabena proprement dite. En tant que Belges, nous pouvons être fiers de la stabilité dont nous faisons preuve sur le terrain, ce n'est pas le cas des autres, stabilité qui ne peut que donner confiance aux futurs partenaires. A côté de cela, la coopération existante est bénéfique pour les deux partenaires.

Avec un partenaire qui raisonne au point de vue économique, on pourrait peut-être rendre l'entreprise rentable et, par conséquent, intéressante dans un groupe.

Voilà le contexte dans lequel nous nous trouvons. Ce n'est pas vraiment l'optimisme, mais ce n'est pas non plus vraiment le pessimisme. C'est du réalisme.

Het is een moeilijk dossier. Soms praat ik erover met mijn schoonvader. Geloof mij, hij weet niet meer dan u, zelfs veel minder, want ik moet mijn confidentialiteit behouden. Mijn schoonvader heeft hierover echter een goede uitspraak gedaan: als men in het grote kaartspel van de luchtvaartindustrie zijn kaarten krijgt, dan kan men met vier troeven geen soloslim spelen. Ik hoop dat iedereen dit begrijpt. Men kan dat natuurlijk wel, mijnheer Van Eetvelt, als men vals speelt. Wij maken dus gebruik van de mogelijkheden die we krijgen.

Ik heb een hele lieve schoonmoeder, maar over zulke zaken praat ik op een zondagmiddag soms met mijn schoonvader. Ook mijn moeder geeft mij hierover soms haar mening, maar zij is rechtlijniger, sommigen onder u kennen haar. Welnu, mijnheer Vanoost, de kaarten werden geschud in 1995, dat mag ook eens worden gezegd.

Het is belangrijk dat we de stabiliteit kunnen bewaren. Ik wil trouwens de collega's van de commissie ervoor danken dat we dat hier kunnen aantonen. Eerlijk gezegd, in deze commissie wordt het debat op een niet-politieke manier gevoerd en dat vind ik knap. Met politiek bedoel ik tegenstellingen van partijpolitieke en niet van beleidsmatige aard. We moeten de huidige beleidslijn voor Sabena kunnen aanhouden en ik vind dat de strategie die reeds werd voorgesteld, de betere is. We hebben reeds moeilijke oefeningen gedaan om het bedrijf rendabel te maken, maar wij zullen er nog heel wat moeten doen om de partners te blijven overtuigen.

Wegens de contractuele binding, die ons kracht geeft, gebiedt het realisme mij dat we kalm moeten blijven en proactief moeten werken. Sinds oktober 1999 ging er geen week voorbij dat er niet werd overlegd tussen de Belgische staat, het verantwoordelijke kabinet en de partners. Ik wil maar zeggen dat het niet goed is af te wachten en niets te doen. Indien nodig, wil ik wel eens het schema van de vergaderingen tonen om te laten zien met wie en waarover er werd overlegd. Ik wil proactief bewijzen dat Sabena, in een breder kader, een goed bedrijf kan zijn. Hierover gaat het vandaag. De vandaag getoonde stabiliteit is van fundamenteel belang.

En ce qui concerne les accords bilatéraux,

monsieur Chastel, neuf pays les ont déjà approuvés et six doivent encore le faire. Chez nous, le processus d'approbation se déroule normalement mais cela prend un peu plus de temps parce que nous comptons sept parlements alors que dans les autres pays, il n'y en a qu'un. Il faut admettre que notre pays est plus compliqué sur le plan institutionnel. De toute façon, il n'y a rien qui empêche l'approbation.

Quant à la Commission européenne, elle a été informée normalement. Jusqu'à présent, rien n'indique que l'opération représente un problème, pour la simple raison qu'il s'agit d'un investissement purement économique qui est conclu avec un partenaire privé dans des conditions identiques.

Mijnheer de voorzitter, collega's, de continuïteit van het bedrijf kan slechts worden gediend door de gevolgde strategie voort te zetten en het belang van Brussel als hub te laten meespelen, zonder ons hierover te schamen, want dat is zeer belangrijk. Wij moeten onze stabiele werkwijze aanhouden. Trouwens, rekening houdend met AMP en met de lovenswaardige inspanningen van het personeel, met betrekking tot de reorganisatie van de luchthaven stelt men een recurrente verbetering vast van meer dan 4 miljard frank op jaarbasis. De financiënspecialisten onder de leden weten wellicht dat 4 miljard frank op recurrente basis een represent value van 40 miljard vertegenwoordigt.

Dat brengt ons evenwel nog niet waar wij moeten zijn, maar toch hebben wij reeds een enorme weg afgelegd.

Als laatste bemerking voeg ik er meteen nadrukkelijk aan toe dat wij die weg wel degelijk hebben afgelegd, terwijl van andere participaties van de SAirGroup niet kan worden beweerd dat in welke mate dan ook een stuk van de weg is afgelegd. Het is evenwel niet mijn taak om commentaar te leveren over de Fransen, de Duitsers of wie dan ook. Mijn taak bestaat erin, ten behoeve van de belastingbetaler, ervoor te zorgen dat Sabena in een strategisch geheel terecht komt en op lange termijn rendabel wordt. In die richting werden inderdaad belangrijke stappen gezet.

Voilà, monsieur le président, les informations que je puis vous fournir pour le moment. Le 2 mai, M. Müller viendra devant la commission vous informer davantage. Je suis ouvert à ceux qui cherchent à avoir plus d'informations à caractère confidentiel, et M. le président de la commission pourra confirmer qu'à tout moment, nos dossiers

sont à la disposition de la présidence et je n'y vois aucun inconvénient à condition que nous, Belges, gardions la stabilité absolue, extrêmement importante pour le futur de cette entreprise.

01.12 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik wil enkele opmerkingen formuleren.

Ik zou even willen terugkomen op de uitspraken van onze collega van Agalev, die inderdaad geen regelrechte aanval op de eerbaarheid van de leden van de raad van bestuur heeft uitgevoerd, maar, volgens mij, wel behept is met een typisch Vlaams syndroom. Ik hoop dat ik dat nog mag zeggen. Hij kan juist redeneren, maar durft niet juist concluderen.

Onze collega zegt dat de Zwitsers ontslag hebben genomen omdat ze zich verantwoordelijk voelen. Bij ons zijn er ook verantwoordelijken die best zouden vertrekken. Ik denk dat ik nu uw standpunt terzake niet verraad, mijnheer Vanoost. Ik herhaal wat u ongeveer hebt verklaard. In feite, collega, wil ik u één zaak zeggen. Onze mensen in de raad van bestuur zijn niet de eindverantwoordelijken, want dat is de regering, de aandeelhouder. Als ik uw gedachten consequent volg, kan ik alleen maar concluderen dat u het ontslag van de regering of, ten minste, van de minister moet eisen. Gezien de positie van uw partij in deze formatie is dat natuurlijk moeilijk. Daarom spreek ik over een typisch Vlaamse manier van redeneren.

Mijnheer de minister, u hebt mij niet echt gerustgesteld. U hebt ons uitgelegd dat de Zwitsers in de raad van bestuur in feite sterker stonden dan hun theoretische minderheidspositie hen normaal zou toelaten omdat zij, toen zij zijn toegetreden, een aantal waarborgen hebben geëist en verkregen. U hebt ons ook uitgelegd dat dit een normaal standpunt is van de Zwitsers, gezien zij toch zwaar gingen investeren.

01.13 Minister Rik Daems: Mijnheer de voorzitter, elk woord heeft zijn belang. Het is een contractuele positie die vanuit de SAirGroup is bedongen om de mensen te leveren die eigenlijk het businessplan voorbrengen bij een raad van bestuur. Ik wil de nuancering juist aanbrengen.

01.14 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Wij blijven het erover eens dat zij sterker staan dan men zou kunnen vermoeden, gezien het feit dat ze nog altijd een minderheidsaandeel hebben.

Dat is natuurlijk allemaal goed als de

omstandigheden gunstig zijn, maar op dit ogenblik bevindt de Zwitserse aandeelhouder zich in een situatie die niets meer met een strategische terugtocht heeft te maken, maar veeleer met een paniekterugtocht. Onze Zwitserse partners hebben het zeer lastig hebben. Zij hebben voor de eerste keer duidelijk tot uiting gebracht dat zij er ernstig over nadenken om ons achterwege te laten.

U hebt gezegd dat de heer Corti deze uitspraken in het Duits heeft afgelegd. Volgens u heeft hij niets nieuws gezegd en alleen gesteld dat er problemen zijn bij Sabena, iets wat we reeds lang weten. Dit is correct.

Mijnheer de minister, u zult echter moeten toegeven dat u de zaken een beetje te optimistisch voorstelt. Corti heeft immers gezegd dat als het erop aankomt – op dit ogenblik lijkt het erop aan te komen – men zal kiezen voor het eigen deel in het partnerschap en Sabena aan zijn lot zal overlaten. Dit is nieuw. Dat de heer Corti dit zo openlijk stelt, lijkt me voldoende te zijn om ons ongerust te maken. Daar wringt, mijns inziens, het schoentje als we uw antwoord analyseren. U blaakt van vertrouwen. Dat is wellicht de handelsingenieur in u die spreekt! Een bedrijfsleider moet geloven in zijn bedrijf, zoniet gelooft niemand erin. U gaat ervan uit dat u met dat geloof – letterlijk – bergen moet verzetten. Dat is mooi. Vraag is echter of dit nog mogelijk is. Mijnheer de minister, ik hoor u graag zeggen dat wij stabiliteit hebben, iets waaraan het anderen ontbreekt. Ik hoor u graag zeggen dat de stabiliteit ons sterk maakt. Ik herhaal dat men eerst in zichzelf moet geloven vooraleer men van een ander kan verwachten dat hij dat ook doet. Mijnheer de minister, u hebt gezegd geen optimist maar een realist te zijn. Ik zeg u dat u geen van beiden bent. U bent extreem optimist. Ik wil niet zo ver gaan u beaat optimist te noemen. Dat zou een belediging zijn. Ik herhaal echter dat u extreem optimist bent. Zelfs uw verwijzing naar de vier troeven waarmee men geen soloslim kan spelen, is een teken van extreem optimisme.

01.15 Minister **Rik Daems**: Het kunnen kleine troeven zijn.

Niet alleen klein. De troeven zijn echter ook duidelijk zichtbaar voor al de medespelers zodat ze nog minder waarde hebben.

Mijnheer de minister, we zitten op de rand van de afgrond. Uw persoonlijk enthousiasme is indrukwekkend. Ik vrees echter dat dit niet zal volstaan om de zaak te redden. Het geloof kan

bergen verzetten. Ik verwittig u dat al te veel geloof regeringen en ministers kan doen vallen! Ik maan u tot voorzichtigheid aan.

01.16 **Jozef Van Eetvelt** (CVP): Mijnheer de minister, ik meen begrepen te hebben dat u blijft geloven in de samenwerking tussen Sabena en de SAirGroup. Volgens mij bent u niet zo optimist als de heer Van den Eynde ons wil doen geloven. U hebt immers gezegd dat de rentabiliteit van het Sabenabedrijf in de toekomst zal moeten verhogen als de samenwerking blijft bestaan. U hebt eraan toegevoegd dat de gevraagde inspanningen van het personeel eveneens zullen evolueren.

Mijnheer de minister, zijn er reeds scenario's uitgewerkt? Wordt gedacht aan het uitvlaggen van de piloten? Wij moeten waakzaam blijven over de toekomst van het personeel?

01.17 **Lode Vanoost** (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, vooraleer mijn repliek te ontwikkelen, wens ik een rechtzetting te doen. De heer Poncelet heeft verwezen naar een hoorzitting met de verantwoordelijken van Sabena. Ik wens te beklemtonen dat niet hij maar ik – lid van de meerderheid – als eerste dit voorstel heb gelanceerd.

In de commissie was afgesproken zo'n hoorzitting te organiseren nadat de crisis zou zijn afgelopen. Wij stellen ook vast dat de crisis aanhoudt. In ieder geval stelt de heer Poncelet de zaken verkeerd voor wanneer hij beweert dat het om een voorstel van de oppositie gaat dat door de meerderheid wordt geboycot. Het ging wel degelijk om een voorstel van de meerderheid.

Vervolgens pik ik even in op het voorbeeld van de NMBS dat werd aangehaald. Ik begrijp de onrust van de christen-democratische oppositie dat er voor het eerst een vervoerseconoom deel uitmaakt van de raad van bestuur van de NMBS. Ik begrijp des te meer haar onrust, wanneer op dit ogenblik in de Wetstraat nummer 16 onderhandeld wordt over een nieuwe raad van bestuur, waar ze niet bij betrokken is terwijl de helft van de leden van de huidige raad thans nog van christen-democratische signatuur is.

Dit gezegd zijnde, de minister heeft geantwoord op mijn opmerkingen in verband met de leden van de raad van bestuur van Sabena en heeft het vertrouwen in de voorzitter ervan bevestigd. Ik vind het correct dat de minister de raad heeft gehandhaafd. Dat moet men nu eenmaal doen wil men de continuïteit van het bedrijf bewaren. Hij

heeft tegelijk onderstreept dat ik zulke vragen mag stellen.

Nogmaals, ik blijf sceptisch over de afloop van het dossier, precies wegens de labiele situatie en de feiten waarop wij geen controle hebben. Tegelijk ben ik ervan overtuigd dat de regering alle te harer beschikking staande instrumenten voluit zal gebruiken om het dossier goed af te handelen.

Tot spijt van wie het benijdt, deel ik de analyse van een vorige spreker niet. Ik bevestig, alsof dat nog nodig is, mijn vertrouwen in de regering en inzonderheid in de minister.

01.18 Yves Leterme (CVP): Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor het antwoord op de vragen van verscheidene collega's en mijzelf.

Mijnheer de minister, uw antwoord bevestigt alvast onze stelling dat in het dossier de onzekerheid troef is. U had het over stabiliteit, maar geef toe dat het een defensieve stabiliteit is. Het beleid is vooral ingegeven door de angst voor wat de toekomst zal brengen en door het gebrek aan alternatief.

01.19 Minister Rik Daems: Mijnheer Leterme, alle woorden hebben hun waarde. Het is niet zo – sommige parlementsleden wekken die indruk – dat de regering wacht op wat er eventueel buiten onze wil om gebeurt. Laat dat duidelijk zijn.

01.20 Yves Leterme (CVP): Mijnheer de minister, ik kom daar straks op terug. In ieder geval stel ik vast dat het dossier beheerst wordt door onzekerheid, wat begrijpelijk is. U vertaalt dat in stabiliteit. Ik hoop dat die niet louter defensief is, maar dat er daadwerkelijk naar alternatieven wordt gezocht.

Wat de analyse van het verleden betreft, ik denk dat u zeer objectief was. Ik durf te herhalen dat Sabena in 1998 winst maakte en dat er vragen kunnen worden gesteld bij de vernieuwing van de vloot en de opportuniteit van een aflossing op zeer korte termijn. Trouwens, als voetnoot stel ik de retorische vraag of men de vernieuwing van de volledige vloot op een bepaald moment opnieuw ter discussie zal stellen.

01.21 Minister Rik Daems: Dat is een van de elementen waaraan wij thans werken.

01.22 Yves Leterme (CVP): Ik denk dat dat een verstandige piste is.

De hamvraag vandaag betreft niet zozeer de analyse van het verleden. Uiteraard kunnen, wanneer het gaat om kosten te besparen, een aantal dossiers, zoals de vernieuwing van de vloot, opnieuw tegen het licht worden gehouden.

De vraag is en blijft echter wat zo'n betonnen contract waard is. Wat heeft de Zwitsers beziel van de 49,5% naar 62,5% te gaan en van 62,5% naar 85% als wij veronderstellen dat zij meer kennis hadden dan wij van de operationele situatie en de balanssituatie van hun bedrijf?

Mijnheer de minister, aangezien u daarop allusie maakt, wil ik gerust herhalen dat wij momenteel geen enkele indicatie hebben dat u de belangen van de meerderheidsaandeelhouder verkeerd zou hebben verdedigd bij het onderhandelen over de contracten en het inbouwen van garanties. Wij hebben niet zoveel informatie over de contracten maar de informatie waarover wij beschikken laat ons toe dit te stellen, wat de heer De Croo ook mag zeggen.

Als wij vragen welke garanties er nu zijn, moeten wij echter vaststellen dat u het in uw betoog vooral had over garanties die te maken hebben met de operationele werking van het bedrijf, namelijk het behoud van 80 lijnen en voldoende ademruimte om het bedrijf toe te laten zijn ding te doen. U hebt anderen een gebrek aan stabiliteit verweten, ook in andere dossiers van bedrijven in moeilijkheden. Wat betreft de stabiliteit van de Zwitserse partner, hebt u echter slechts één element naar voren gebracht, namelijk de persoon van de heer Corti. Voor de rest hebt u geen financiële gegevens meegedeeld en geen indicatie gegeven over de herkapitalisatie in hoofde van SAir. Wij verwachten dat ook niet van u. Het enige element van credibiliteit dat u nu naar voren schuift om de stabiliteit te verdedigen als optie voor de Belgische staat is de geloofwaardigheid van de heer Corti.

01.23 Minister Rik Daems: Mijnheer de voorzitter, mag ik daar even op inpikken? Het zou mij zeer sterk verbazen als een man van het gehalte van Corti – gegeven zijn verleden bij een wereldgroep als Nestlé – dit soort job zou aanvaarden als hij geen zicht had op de haalbaarheid van een financiële sanering. Het zou mij verbazen als hij daar geen meer dan ordentelijk zicht op zou hebben. De situatie hangt heel vaak af van personen, in alle dossiers. Daarom geef ik u dit mee als een belangrijk element. Misschien vergis ik mij hierin.

01.24 Yves Leterme (CVP): Mijnheer de minister, wij geven u ook op dat punt krediet. We

moeten dan wel onderkennen dat de heer Corti vandaag uitspraken doet die wijzen op de scheiding waarover u hebt gesproken en waarover 2 april ons meer duidelijkheid moet brengen.

Ik kom dan bij mijn voorlaatste punt. Wij herhalen onze oproep van een viertal weken geleden om in het verlengde van garanties het mogelijke post-SAïr verhaal grondig voor te bereiden. Wat heeft men immers aan betonnen contracten als de medecontractant ze niet kan honoreren? Uiteraard kunt u ons tijdens een openbare vergadering van een parlementaire commissie geen indicaties geven over de wijze waarop u dit voorbereidt. Wij hebben wel acte genomen van uw verklaring dat u daar effectief mee bezig bent, tot en met het overwegen van nieuwe inspanningen binnen het bedrijf om de rendabiliteit te verbeteren, tenzij u dit laatste punt straks in antwoord op een vraag van de heer Van Eetvelt zou ontkennen. Wat dat betreft, vragen wij u consequent met wat wij u een viertal weken geleden hebben gevraagd om de eventualiteit van de post-SAïr-periode in het belang van de werknemers en de Belgische economie zeer grondig voor te bereiden.

Tot slot heb ik nog drie bedenkingen.

Ten eerste, het verheugt ons dat de minister de absurde uitspraken van de Kamervoorzitter logenstrafft en dat de regering, in tegenstelling tot de Kamervoorzitter - en uw partijgenoot - wel degelijk het belang van Sabena onderstreept.

Ten tweede, wij hebben acte genomen van het feit dat u zich zeer positief hebt uitgesproken over de rol van de huidige leden van de raad van bestuur. De verklaringen van de heer Vanoost steken schril af tegen uw verklaringen.

Ten derde, ik had een vraag gesteld over de actuele schuldpositie, met name over de cashflow naar de fiscus en de RSZ. Er zou spoedig verduidelijking terzake moeten komen. Als u deze vraag niet wenst te beantwoorden, zullen wij terzake uw collega's ondervragen.

01.25 Minister **Rik Daems**: Dit punt wordt maandag 26 maart in de raad van bestuur besproken. Het is niet mijn taak om informatie te geven voor de raad van bestuur dat doet.

01.26 **Jean-Pol Poncelet** (PSC): Monsieur le président, je voudrais d'abord remercier le ministre qui, une nouvelle fois, démontre que, même dans le débat politique, la cordialité et l'humour peuvent être présents. C'est ce qui le singularise de beaucoup de ses collègues. Je

voudrais lui dire que c'est aussi en grande partie pourquoi j'apprécie ses interventions. Cela dit à titre personnel.

Quant au fond, je voudrais revenir sur mes questions, évoquer brièvement le passé et parler ensuite du futur, pour suivre votre logique.

En ce qui concerne les questions, je comprends bien que vous ne vouliez pas me donner aujourd'hui, dans ces conditions, les modalités du désengagement, y compris sur le plan juridique. Les réponses et les interpellations, ainsi que les remarques qui viennent d'être faites, confirment bien que, dans les faits, les uns et les autres, nous sommes en train de parler du scénario post-SAïrGroup et que nous envisageons les conditions d'un désengagement, y compris sur le plan de la société elle-même. Je tâcherai donc de les obtenir par une autre voie, parce que je puis comprendre que, sur le plan juridique ou public, c'est difficile ici.

Vous m'avez confirmé – et je soulignerai clairement que je ne me joindrai pas à la procédure en cours qui est votre choix que je ne tiens pas à commenter pour le moment - qu'au civil, vous ne participerez pas, même à titre conservatoire, à une action qui vous permettrait ne fût-ce que d'avoir accès à un dossier dans l'hypothèse où les allégations seraient confirmées. Si elles se confirment, vous vous trouverez dans une position un peu difficile; nous y reviendrons. C'est un pilote, le président de la délégation syndicale des sociétés françaises, qui a fait cela. Ce n'est donc pas un interlocuteur lambda, mais quelqu'un tout à fait au fait du problème, au cœur de l'action. Je vous suggère donc de ne pas sous-estimer l'importance du phénomène.

Bref, vous confirmez qu'il n'y a pas de surfacturation et que, du point de vue belge, le problème ne se pose pas. Nous en parlerons ultérieurement.

01.27 **Rik Daems**, ministre: J'ai dit que toutes les études vues jusqu'aujourd'hui n'ont pas fait état d'un tel problème. Ce qui est absolument différent de dire que ce problème n'existe pas. Mais face à des études qui ne nous donnent aucune indication sur ce sujet, nous avons tout intérêt à ne pas supposer que c'est le cas.

01.28 **Jean-Pol Poncelet** (PSC): Je prends acte de la nuance qui a de l'importance, et je la soulignerai dans mon rapport.

Quant au passé, première remarque: dans les

faits, ce que l'on a fait sur le plan juridique, c'est une simulation. On a contourné l'esprit de la disposition communautaire qui empêchait SwissAir de prendre une part majoritaire dans une entreprise de transport aérien dans l'Union. Qu'a-t-on fait? On l'a contournée puisque, dans les faits, on lui a donné la gestion et l'initiative dans une entreprise nationale dont elle restait, en droit, minoritaire. Cela n'a pas changé: les accords du mois d'avril de l'année dernière se sont encore conclus dans ces conditions. Vous avez parlé du "put" et des 85%, d'accord. Il n'empêche qu'en droit, parce que le traité n'est pas ratifié, SAirGroup est toujours dans l'incapacité juridique d'agir comme partenaire majoritaire. Dans les faits, ils se sont comportés ainsi. On ne peut quand même pas empêcher l'analyse d'être réalisée. De ce point de vue, il y a eu une simulation.

Deuxième remarque: vous et vos amis libéraux, depuis très longtemps, vous nous expliquez tout le bien que vous pensez des grands managers internationaux, des grandes entreprises internationales: "Regardez comme ces gens travaillent!" Quand une entreprise, avec des types que l'on dit aussi sérieux que les Suisses, perd 65 milliards en un an et s'en rend compte aussi tardivement, quand on voit Jürgen Schremp et Daimler-Chrysler dans des situations pratiquement équivalentes, quand on voit Lernhout & Hauspie – et l'on peut ajouter une longue liste – et qu'on continue à nous dire: "Voilà les modèles de gestion qu'il faut faire valoir. Donnons-les comme références à la gestion du secteur public", c'est la catastrophe. Je pense que la leçon est tirée; il faudra sérieusement changer de modèle.

01.29 Rik Daems, ministre: Vous pouvez citer des exemples, mais il y a une multitude, en dizaines de milliers, d'exemples du contraire.

01.30 Jean-Pol Poncelet (PSC): Quant à l'ampleur des milliards concernés, c'est gigantesque.

01.31 Rik Daems, ministre: Tout simplement, on veut bien prendre le pourcentage dans le public géré par des gens qui n'avaient pas ces capacités, en termes d'échec, et le comparer à l'autre pourcentage. Les exemples que vous donnez sont des exemples corrects, mais ils constituent plutôt l'exception qui fait la règle et non pas la règle.

01.32 Jean-Pol Poncelet (PSC): Ce sont toujours les mêmes que l'on cite comme modèles des grands managers dont il faut prendre les

leçons; on voit à quelles dérives ils conduisent.

Quant au futur, en réaction à M. Leterme, vous avez dit que les mots avaient de l'importance. Je retiens ce que vous venez de dire parce que vous avez parlé au moins quatre ou cinq fois – nous le verrons dans le compte-rendu – "des efforts supplémentaires".

Cela n'est pas tombé dans l'oreille d'un sourd! Des efforts supplémentaires de la part de qui? Des Suisses? Ils sont exsangues. De Sabena? Elle l'est tout autant. Du personnel? Qui donc visez-vous lorsque vous parlez d'efforts supplémentaires? Vous l'avez répété au moins à quatre reprises. Nous sommes donc loin du compte et à l'évidence, des efforts supplémentaires doivent être consentis, mais par qui? Un "Blue Sky bis" s'annonce-t-il? Dans l'état de la situation, il importe que nous le sachions.

Pour le futur, le problème de la ratification du traité reste entier. Il est temps de poser la question politique en Belgique. Etant donné les événements, est-il raisonnable de ratifier ce traité? J'espère que nous aurons l'occasion d'en débattre prochainement. En d'autres termes, cela revêt-il un sens?

Vous avez parlé de la recapitalisation, mais vous vous gardez bien de nous dire ce qu'il en est de l'autre volet de l'accord, à savoir la cession des filiales, puisqu'il était question de 5 ou 6 milliards de francs à valoir par le transfert des filiales. Nous parlons du "catering", de la technique et du "renting". Les Suisses ont-ils réalisé ces engagements? Ils ont procédé à une recapitalisation de même que le gouvernement belge, mais vous nous aviez expliqué, chiffres à l'appui, que le rachat des filiales (à concurrence de 85 voire même 100%) constituait un autre volet. Qu'en est-il de cette somme de 5 ou 6 milliards qui devait être rapportée par le transfert des filiales? Celui-ci a-t-il eu lieu? Dans ce sens, les Suisses ont-ils respecté leur engagement? Voilà les questions qui restent en suspens.

Dernière remarque, parce que M. Vanoost, comme c'est généralement l'habitude des Verts, donne des leçons à tout le monde. Peut-être êtes-vous intervenu très tôt pour demander des auditions, mais si j'en juge par les résultats, c'est raté. Les quotidiens foisonnent des questions et des exigences que les Ecolos ont en général à l'égard du gouvernement. Par contre, les mêmes quotidiens se caractérisent par l'absence de réponse concrète. Mme Durant, dit-on, est compétente en matière de SNCB. Les pages sont

remplies de ses exigences. Ensuite, on constate qu'elle ne dispose même plus de la tutelle sur le problème politique lorsqu'il est posé! Dès lors, s'il vous plaît, les donneurs de leçons que sont les Verts, il est temps de tourner la page!

01.33 Ludo Van Campenhout (VLD): Mijnheer de voorzitter, de minister valt vandaag niet uit de lucht. Wij hadden ook niet anders verwacht.

Ik heb een zeer duidelijke visie gehoord over de stabiele toekomst van Sabena op financieel, contractueel en strategisch vlak. Ik heb ook gehoord dat bepaalde partijen hun geloof in het ondernemerschap van het management verliezen. De VLD blijft dit geloof alsnog behouden.

Ik heb gehoord dat Sabena rendabel kan worden gemaakt. Ik vind dit een belangrijke boodschap. Weliswaar heeft de minister gewezen op de noodzaak om deel uit te maken van een groter geheel. Brussel is daarbij als hub een belangrijke competitieve factor.

De minister onderstreept de relatie met de SAirGroup en wijst op de synergie tussen Brussel en Zurich. De eerste resultaten op het vlak van de rendabilisering zijn duidelijk, met name het Airline Management Partnership. Ik heb ook begrepen dat de minister in elk geval de relatie met de SAirGroup wil voortzetten. Als de SAirGroup evenwel aanstuurt op een scheiding zitten we dankzij de onderhandelingen van de minister in een sterkere positie. De minister zegt dat ook met een andere partner een stabiele maar vooral ook rendabele relatie mogelijk is. Over het post-SAirverhaal is blijkbaar reeds nagedacht.

Ik kan de visie van de minister bijtreden. Twijfel is het voorrecht van de oppositie.

01.34 Olivier Chastel (PRL FDF MCC): Monsieur le ministre, vous aurez compris que notre souci premier est d'assurer la stabilité de l'entreprise et de garantir son avenir. Même si d'aucuns font preuve de scepticisme en la matière, il convient dans un premier temps de privilégier les contacts avec SAirGroup et de tout mettre en œuvre pour que ce qui a été fait pendant six ans ne soit pas perdu du jour au lendemain, ce, même si les premières décisions importantes sont dans les mains du groupe précité.

Nous pouvons également nous rendre compte - vous l'avez d'ailleurs signalé - qu'il s'agit là d'un héritage qui n'est pas facile dans la mesure où il relève d'un accord conclu en 1995, qui prévoyait

que l'Etat restait majoritaire de la Sabena tout en confiant aux Suisses le management, ce qui, comme vient de le faire remarquer M. Poncelet, inclut, bien entendu, la gestion finale et les initiatives. L'Etat se trouve donc dans une position difficile puisque - je le répète - en 1995, on a abandonné les prérogatives de l'actionnaire majoritaire en matière de management. Dès lors, vous me permettrez d'émettre quelques doutes quant aux capacités de suivi d'un conseil d'administration majoritairement belge en matière de décisions prises au niveau de la Sabena.

Dans ces conditions, il serait, selon moi, assez anormal de vous tenir responsable, monsieur le ministre, de la situation en ce qui concerne ce dossier.

Moties

Motions

Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.

En conclusion de cette discussion les motions suivantes ont été déposées.

Een motie van aanbeveling werd ingediend door de heren Gerolf Annemans, Jan Mortelmans en Francis Van den Eynde en luidt als volgt:

"De Kamer,
gehoord de interpellaties van de heren Francis Van den Eynde, Lode Vanoost, Yves Leterme, Jean-Pol Poncelet en Ludo Van Campenhout en het antwoord van de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties,
verzoekt de regering niet alleen het dossier Sabena-SwissAir zo vlug mogelijk op te klaren maar er vooral voor te zorgen dat de werkgelegenheid van het huidige Sabenapersoneel niet in het gedrang komt."

Une motion de recommandation a été déposée par MM. Gerolf Annemans, Jan Mortelmans et Francis Van den Eynde et est libellée comme suit:

"La Chambre,
ayant entendu les interpellations de MM. Francis Van den Eynde, Lode Vanoost, Yves Leterme, Jean-Pol Poncelet et Ludo Van Campenhout et la réponse du ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques, demande au gouvernement non seulement de clarifier le dossier Sabena-SwissAir le plus vite possible mais aussi et surtout de veiller à ce que l'emploi du personnel actuel de la Sabena ne soit pas mis en péril."

Een eenvoudige motie werd ingediend door de

heren Marcel Bartholomeeussen, Jacques Chabot, Olivier Chastel, Jean Depreter, Hugo Philtjens, Ludo Van Campenhout en Lode Vanoost.

Une motion pure et simple a été déposée par MM. Marcel Bartholomeeussen, Jacques Chabot, Olivier Chastel, Jean Depreter, Hugo Philtjens, Ludo Van Campenhout et Lode Vanoost.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.
Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement.
La discussion est close.

La réunion publique de commission est levée à 12.20 heures.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 12.20 uur.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BEKNOPT VERSLAG

COMPTE RENDU ANALYTIQUE

COMMISSIE VOOR DE INFRASTRUCTUUR, HET
VERKEER EN DE OVERHEIDSBEDRIJVEN

COMMISSION DE L'INFRASTRUCTURE, DES
COMMUNICATIONS ET DES ENTREPRISES
PUBLIQUES

woensdag

21-03-2001

10:00 uur

mercredi

21-03-2001

10:00 heures

INHOUD

Samengevoegde interpellaties en mondelinge vragen van 1

- de heer Francis Van den Eynde tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de gevolgen van de slechte financiële toestand van SAir voor Sabena" (nr. 730)

- de heer Jo Van Eetvelt aan de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de financiële problemen bij de SAirGroup" (nr. 4208)

- de heer Lode Vanoost tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de mogelijke gevolgen voor Sabena van de evolutie van het SAir-dossier" (nr. 739)

- de heer Yves Leterme tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de toestand bij de NV Sabena-SAirGroup" (nr. 740)

- de heer Jean-Pol Poncelet tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de toekomst van Sabena" (nr. 744)

- de heer Ludo Van Campenhout tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de gevolgen van de financiële problemen bij SAirGroup voor Sabena" (nr. 746)

- de heer Olivier Chastel aan de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de evolutie van de financiële toestand van Sabena" (nr. 4286)

Sprekers: Francis Van den Eynde, Jozef Van Eetvelt, Lode Vanoost, Yves Leterme, voorzitter van de CVP-fractie, **Jean-Pol Poncelet**, voorzitter van de PSC-fractie, **Ludo Van Campenhout, Olivier Chastel, Rik Daems**, minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties

Moties

14

SOMMAIRE

Interpellations et questions orales jointes de 1

- M. Francis Van den Eynde au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "les conséquences des difficultés financières du groupe SAir pour la Sabena" (n° 730)

- M. Jo Van Eetvelt au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "les problèmes financiers du SAirGroup" (n° 4208)

- M. Lode Vanoost au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "les conséquences éventuelles de l'évolution du dossier SAir pour la Sabena" (n° 739)

- M. Yves Leterme au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "la situation à la SA Sabena-SAirGroup" (n° 740)

- M. Jean-Pol Poncelet au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "l'avenir de la Sabena" (n° 744)

- M. Ludo Van Campenhout au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "les conséquences, pour la Sabena, des problèmes financiers de SAirGroup" (n° 746)

- M. Olivier Chastel au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "l'évolution de la situation financière de la Sabena" (n° 4286)

Orateurs: Francis Van den Eynde, Jozef Van Eetvelt, Lode Vanoost, Yves Leterme, président du groupe CVP, **Jean-Pol Poncelet**, président du groupe PSC, **Ludo Van Campenhout, Olivier Chastel, Rik Daems**, ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques

Motions

14

COMMISSIE VOOR DE INFRASTRUCTUUR, HET VERKEER EN DE OVERHEIDSBEDRIJVEN

van

WOENSDAG 21 MAART 2001

10:00 uur

COMMISSION DE L'INFRASTRUCTURE, DES COMMUNICATIONS ET DES ENTREPRISES PUBLIQUES

du

MERCREDI 21 MARS 2001

10:00 heures

De vergadering wordt geopend om 10.16 uur door de heer Jean Depreter.

La séance est ouverte à 10.16 heures par M. Jean Depreter.

01 Samengevoegde interpellaties en mondelinge vragen van

- de heer Francis Van den Eynde tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de gevolgen van de slechte financiële toestand van SAir voor Sabena" (nr. 730)
- de heer Jo Van Eetvelt aan de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de financiële problemen bij de SAirGroup" (nr. 4208)
- de heer Lode Vanoost tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de mogelijke gevolgen voor Sabena van de evolutie van het SAir-dossier" (nr. 739)
- de heer Yves Leterme tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de toestand bij de NV Sabena-SAirGroup" (nr. 740)
- de heer Jean-Pol Poncelet tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de toekomst van Sabena" (nr. 744)
- de heer Ludo Van Campenhout tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de gevolgen van de financiële problemen bij SAirGroup voor Sabena" (nr. 746)
- de heer Olivier Chastel aan de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over "de evolutie van de financiële toestand van Sabena" (nr. 4286)

01 Interpellations et questions orales jointes de

- M. Francis Van den Eynde au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "les conséquences des difficultés financières du groupe SAir pour la Sabena" (n° 730)
- M. Jo Van Eetvelt au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "les problèmes financiers du SAirGroup" (n° 4208)
- M. Lode Vanoost au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "les conséquences éventuelles de l'évolution du dossier SAir pour la Sabena" (n° 739)
- M. Yves Leterme au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "la situation à la SA Sabena-SAirGroup" (n° 740)
- M. Jean-Pol Poncelet au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "l'avenir de la Sabena" (n° 744)
- M. Ludo Van Campenhout au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "les conséquences, pour la Sabena, des problèmes financiers de SAirGroup" (n° 746)
- M. Olivier Chastel au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur "l'évolution de la situation financière de la Sabena" (n° 4286)

01.01 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Deze interpellatie is – in hoofdzaak – niet politiek geïnspireerd. Ze is voornamelijk gemotiveerd door angst. Ik vrees voor de werkgelegenheid en de financiële consequenties en denk daarbij aan Renault Vilvoorde.

Sabena stelt 12.000 personen te werk. Sinds jaren is dat bedrijf aan het zwalpen. Ooit werd hier een groot debat gehouden over de vraag of Sabena mocht samengaan met KLM. Een paar dagen geleden schreef *La Libre Belgique* dat een Benelux-constructie de enige oplossing was geweest. Toen kon het niet vanwege anti-orangistische oprispingen in het Zuiden van het land. Men verkoos Air France, maar lang heeft dat niet geduurd.

Al vlug verwaterde de relatie met Air France en er werd gezocht naar een ernstiger partner. Het werd Swissair, want wat is er immers ernstiger dan een Zwitsers bedrijf? Swissair kon prat gaan op een bijzonder gedegen reputatie en Zwitserland was min of meer van dezelfde grootte als ons land. Alles leek te wijzen op een goed huwelijk.

Maar plots werden we een tijdje geleden geconfronteerd met een lawine van berichten over economische problemen. Ongeveer alle partners in de SAirGroup bleken op de een of andere manier in financiële moeilijkheden te zitten. Ook Sabena zat zwaar in de rode cijfers. In ons land werd, bij de aankondiging van de financiële toestand bij Sabena een rampscenario op poten gezet. Van het personeel werd een bijzonder zware inspanning geëist en het reddingsplan werd goedgekeurd.

Toen iedereen dacht dat Sabena weer eens gered was, bleek ineens de moedermaatschappij, de Zwitsers zelf, in bijzonder zware problemen te zitten.

De situatie van de Zwitserse groep bleek plots minder sterk dan vermoed. Daar wilde men dan desnoods de buitenlandse partners laten vallen. De minister bevindt zich in een lastig parket: hij heeft een erfenis te beheren en hij zit met een buitenlandse partner die minder betrouwbaar blijkt dan verwacht en die nu zelf al spreekt over een scheiding. Volgens de minister is er geen reden tot paniek, maar daarmee kan het parlement zich niet langer tevreden stellen. De delicate aspecten mogen niet tot geheimzinnigdoenerij leiden, daartoe is de situatie te dramatisch. Wat kan de minister doen? Wat heeft de minister al gedaan met het oog op een eventueel fiasco? Ik weet dat er ondertekende contracten bestaan, maar als de

01.01 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Cette interpellation n'est pas inspirée en premier lieu par une motivation politique. Elle est avant tout motivée par un sentiment d'angoisse. Je crains les pertes d'emploi et les conséquences financières et je pense à Renault Vilvoorde.

Sabena donne de l'emploi à 12.000 personnes. Depuis des années, cette entreprise traverse des turbulences. On a naguère longuement débattu ici de la question de savoir si la Sabena pouvait s'allier à la compagnie KLM. Il y a quelques jours, on pouvait lire dans *La Libre Belgique* que seule une structure au niveau du Benelux eût apporté une solution. Or cela n'a pas été possible à l'époque en raison de réactions anti-orangistes au sud du pays. On a préféré Air France mais cela n'a pas duré.

La relation avec Air France est rapidement tombée à l'eau et on s'est mis à chercher un partenaire plus sérieux. Le choix s'est porté sur Swissair. En effet, quoi de plus sérieux qu'une entreprise suisse? Swissair pouvait se targuer d'une réputation enviable. En outre, la Suisse est de la même taille que la Belgique. Tout semblait annoncer un mariage heureux.

Nous avons toutefois été soudainement confrontés à une avalanche de mauvaises nouvelles économiques. Il est apparu qu'à peu près tous les partenaires du SAirGroup connaissaient des difficultés financières. La Sabena aussi était dangereusement dans le rouge. À l'annonce de la situation financière de la Sabena, un scénario-catastrophe a été mis sur pied dans notre pays. On a demandé au personnel un effort particulier et on a approuvé le plan de sauvetage.

Alors que tout le monde pensait que la Sabena était sauvée, il est apparu que la société mère suisse connaissait des problèmes particulièrement graves.

Confronté à une situation apparemment moins florissante que prévu, le groupe suisse a laissé entendre qu'il envisagerait, le cas échéant, de se défaire de ses partenaires étrangers. Le ministre occupe une position peu confortable : il doit gérer un héritage du passé et s'accommoder d'un partenaire moins fiable qu'espéré qui va jusqu'à évoquer une possibilité de divorce. S'il faut en croire le ministre, il n'y aurait aucune raison de céder à la panique. Le Parlement ne peut toutefois se satisfaire de la situation actuelle. Celle-ci, est en effet, trop dramatique pour que l'on puisse accepter que les aspects délicats du dossier servent à justifier un refus de communiquer des informations. Quelles initiatives le ministre peut-il prendre dans ce

Zwitsers voorstellen dat Sabena hun eigen toekomst in het gedrang brengt, dan zullen zij Sabena laten vallen. Mij gaat het niet om het prestige, maar om 12.000 banen. Wij willen meer informatie van de minister.

dossier? Quelles démarches a-t-il déjà entreprises dans la perspective d'un éventuel fiasco? Je sais que des contrats ont été signés mais si les Suisses constatent que la Sabena constitue une menace pour leur avenir, ils n'hésiteront pas s'en défaire.

A mes yeux, il ne s'agit pas tant d'une question de prestige que de la sauvegarde de 12.000 emplois. Nous exigeons que le ministre nous fournisse des informations complémentaires.

01.02 Jozef Van Eetvelt (CVP): Ik sluit me aan bij de sociale bekommernissen van mijn voorganger. De Zwitserse luchtvaartmaatschappij SAirGroup blijkt nu zelf in moeilijkheden te zitten. De bijna volledige beheersraad stapte op en een reorganisatie lijkt onafwendbaar. Die berichten waren wel erg verrassend. Het verlies van Swissair zou zelfs 57 miljard frank bedragen. De werkgelegenheid en het imago van Sabena zijn niet te onderschatten. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat er vanuit Zaventem enkel shuttlevluchten zouden zijn naar de grote luchthavens? Was de minister tijdens zijn jongste onderhandelingen op de hoogte van de financiële moeilijkheden bij de SAirGroup? Het Parlement heeft alleszins niet voldoende informatie gekregen. Wat zijn de gevolgen voor Sabena? Heeft de minister intussen contact gehad met de directie van SAirGroup? Wanneer verwacht hij duidelijkheid? Wordt er gezocht naar een nieuwe partner?

01.02 Jozef Van Eetvelt (CVP): Je me joins aux préoccupations sociales exprimées par l'orateur précédent. La compagnie aérienne suisse Sair Group semble à présent connaître elle-même des difficultés. La quasi-totalité des membres du conseil d'administration ont démissionné et la perspective d'une réorganisation semble inéluctable. Ces informations n'ont pas manqué de surprendre. Les pertes de la Swissair se chiffrent même à 57 milliards de francs. L'emploi et l'image de marque de la Sabena constituent des enjeux à ne pas sous-estimer. Les activités de la Sabena ne sauraient être réduites à l'organisation de quelques vols en shuttle au départ de Zaventem à destination des aéroports plus importants. Lors des dernières négociations, le ministre était-il au courant des difficultés financières du Sair Group? En tout état de cause, le Parlement n'a pas été correctement informé. Quelles seront les conséquences de la situation actuelle pour la Sabena? Dans l'intervalle, le ministre a-t-il pris contact avec la direction du Sair Group? Quand espère-t-il une clarification de la situation? Est-on à la recherche d'un nouveau partenaire?

01.03 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): Ik voel mij vandaag enigszins ongemakkelijk. Een interpellatie peilt normaal kritisch naar het concrete beleid van een minister in een bepaald dossier. Maar hier worden we geconfronteerd met een situatie, die zich boven onze hoofden afspeelt en gedeeltelijk buiten onze landsgrenzen. Ik wil op de eerste plaats het grote verantwoordelijkheidsgevoel van de vakbonden bij Sabena benadrukken. Tijdens de onderhandelingen van de voorbije weken heeft het personeel een ernstige bijdrage geleverd om het reddingsplan doorgang te doen vinden. Maar tijdens al die onderhandelingen was er toch altijd de zekerheid dat er een degelijk en gezond Zwitsers bedrijf op de achtergrond aanwezig was. Ook die zekerheid is nu weggefallen. Swissair zit zelf in heel slechte papieren.

01.03 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): Je me sens quelque peu mal à l'aise aujourd'hui. En principe, une interpellation sert à évaluer la politique menée par un ministre dans un dossier déterminé. Or, en l'espèce, nous sommes confrontés à une situation qui se déroule à l'abri de nos regards et, pour une grande part, en dehors de nos frontières. Je tiens, en premier lieu, à souligner le sens aigu des responsabilités dont les syndicats ont fait preuve. Si les négociations de ces dernières semaines ont abouti à l'approbation du plan de sauvetage, c'est en grande partie au personnel et à son attitude constructive que nous le devons. Mais, on était alors persuadé de pouvoir compter sur une entreprise suisse solide et en bonne santé. Cette conviction n'était pas fondée. La situation de Swissair est loin d'être brillante.

De *Financial Times* maakte een tijdje geleden in een kritisch artikel brandhout van de Zwitserse stijl om hun bedrijven te leiden, vooral inzake de manier om mandaten in de raden van bestuur op te vullen.

Il y a quelque temps, le «*Financial Times*» a stigmatisé le management «à la suisse», en particulier la manière dont les membres du conseil d'administration remplissent leur mandat.

De raad van bestuur van Swissair heeft, op één man na, ontslag genomen. Bij Sabena gaat alle aandacht naar het personeel, dat zijn verantwoordelijkheid heeft genomen, maar wat doen de Belgische leden van de raad van bestuur? Wisten die een paar jaar geleden niet hoe erg de situatie was?

De vernieuwing van de vloot was een goede keuze, maar men heeft te veel tegelijk willen doen. Hetzelfde geldt voor de uitbreiding van het aantal bestemmingen. Wie risico's neemt, moet ook de verantwoordelijkheid ervoor opnemen.

Hoe schat de minister de kansen van Sabena in?

01.04 Yves Leterme (CVP): De toestand van de SAirGroup is zeer precair. Op 2 april zou het bedrijfsresultaat bekend worden gemaakt.

De minister beweerde altijd dat hij sluitende akkoorden had met Swissair. De signalen van een financieel debacle bij Swissair waren reeds enkele tijd aan het circuleren. Toch werd gezegd dat de inleveringen van het personeel voldoende waren voor de redding van de SAirGroup. Wat is men echter met een contract wanneer telkens nieuwe verantwoordelijken bij Swissair worden aangesteld? De uitlatingen van voorzitter De Croo waarbij hij zei dat het om het even is of Sabena die 12 miljoen passagiers vervoert of een andere maatschappij, waren totaal overbodig.

De minister weigert blijkbaar om meer gegevens te verschaffen dan waarover wij beschikken. Wat is de schuldpositie van Sabena, ook ten aanzien van de fiscus en de RSZ? De regering stelt de positie van de leden van de raad van bestuur niet ter discussie. De insinuaties van de heer Vanoost zijn niet aanvaardbaar.

01.05 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): De heer Leterme verdraait mijn woorden. Ik heb helemaal niet geïnsinueerd dat het opnemen van mandaten in raden van beheer te maken heeft met persoonlijke verrijking. Maar iemand die een mandaat opneemt, mag de verantwoordelijkheid die zulks met zich mee brengt, niet uit de weg gaan. Dat is wat ik heb gezegd.

01.06 Yves Leterme (CVP): Een vier à vijftal weken geleden, in volle Sabena-crisis, verklaarde minister Daems dat de financiële injectie vanwege de Belgische Staat de allerlaatste was geweest. Blijft hij, in het licht van de recente evolutie, bij die

Le conseil d'administration de Swissair a démissionné, à un membre près. A la Sabena, toute l'attention est focalisée sur le personnel qui a assumé ses responsabilités. Mais que font les membres belges du conseil d'administration? Ne savaient-ils pas, il y a quelques années, que la situation était gravissime?

Le renouvellement de la flotte a été un bon choix, mais on a voulu faire trop de choses en même temps. Il en est de même pour l'augmentation du nombre de destinations. Quand on prend des risques, il faut en assumer les conséquences.

Quelles sont les chances de survie de la Sabena, selon le ministre?

01.04 Yves Leterme (CVP): La situation du SairGroup est très précaire. Le résultat d'exploitation devrait être rendu public le 2 avril.

Le ministre a toujours prétendu qu'il avait conclu des accords solides avec la Swissair. Des signaux indiquant une débâcle financière de la Swissair étaient déjà perceptibles depuis un certain temps. Or, on nous disait que les efforts consentis par le personnel suffiraient au sauvetage du SairGroup. Mais que vaut encore un contrat quand, à la Swissair, on ne cesse de désigner de nouveaux responsables. Les déclarations du président de la Chambre, M. De Croo, selon lesquelles il importait peu que ces 12 millions de passagers soient transportés par la Sabena ou par une autre compagnie aérienne étaient totalement superflues.

Le ministre refuse manifestement de fournir plus d'informations que celles dont nous disposons. A combien s'élève l'endettement de la Sabena, notamment vis-à-vis du fisc et de l'ONSS? Le gouvernement ne remet pas en question la position des membres du conseil d'administration. Les insinuations de M. Vanoost sont inadmissibles.

01.05 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): M. Leterme déforme mes propos. Je n'ai absolument pas insinué que l'exercice de mandats au sein de conseils d'administration relevait de l'enrichissement personnel. Mais une personne qui exerce un tel mandat ne peut pas faire l'impasse sur la responsabilité que ce type d'activité entraîne. Voilà exactement ce que j'ai déclaré.

01.06 Yves Leterme (CVP): Il y a quatre ou cinq semaines, alors que la crise de la Sabena battait son plein, le ministre Daems a déclaré que l'injection financière effectuée par le l'Etat belge était la dernière. A la lumière des derniers

stellingname?

In de *Gazet van Antwerpen* van 13 maart werd allusie gemaakt op de mogelijkheid van een "leegzuigeffect", waarbij de Zwitsers alleen nog de "lekkerste brokken" van Sabena zouden behouden en de rest zouden afstoten. Wat is daarvan aan?

De minister verklaarde in *De Standaard* van 17 maart dat we vreselijk veel tijd hebben verloren in het NMBS-dossier. Ik hoop dat we voor het Sabena-dossier niet tot dezelfde vaststelling zullen moeten komen.

01.07 Jean-Pol Poncelet (PSC): Recentelijk is bekend geworden dat SAirGroup aanzienlijke verliezen heeft geleden, waarna de raad van bestuur van die vennootschap collectief ontslag heeft genomen.

De paniekstemming die bij SAirGroup momenteel lijkt te heersen doet weinig goeds vermoeden voor de toekomst van Sabena.

De nieuwe sterke man van SAirGroup, "super Mario" Corti lijkt op zijn minst terughoudend wat de voortzetting betreft van de samenwerking tussen zijn groep en de Belgische en Franse maatschappijen waarover die de controle heeft verworven.

U beweert sereen te blijven en u te houden aan de contracten die met SAirGroup werden gesloten.

Wat is de waarde en de inhoud van de verbintenissen die door SAirGroup werden aangegaan? Welke voorwaarden zou SAirGroup moeten naleven mocht zij een einde aan de samenwerking willen maken? Heeft de Ministerraad die contracten gelezen en goedgekeurd?

U heeft verklaard dat uit de op verzoek van de piloten uitgevoerde audit niet is gebleken dat er sprake is van ongerechtvaardigde transfers tussen Sabena en SAirGroup, terwijl nu blijkt dat de auditoren niet over alle nodige documenten beschikten om eventuele transfers aan het licht te kunnen brengen.

Blijft u bij uw analyse met betrekking tot de afwezigheid van ongerechtvaardigde transfers?

In Frankrijk, Zwitserland en België werd een klacht tegen de directie van SAirGroup ingediend, met name wegens stelselmatige overfacturering ten nadele van de buitenlandse dochtermaatschappijen. Overweegt u zich bij dat initiatief aan te sluiten?

événements, le ministre campe-t-il toujours sur ses positions ?

Dans un article paru le 13 mars, le journal *Gazet van Antwerpen* a fait allusion à la possibilité d'un "effet liposuccion" par lequel les Suisses ne conserveraient que les "meilleurs morceaux" de la Sabena et se débarrasseraient du reste. Qu'en est-il exactement?

Dans un article paru le 17 mars dans le journal *De Standaard*, le ministre a déclaré que nous avons perdu énormément de temps dans le dossier de la SNCB. J'espère que celui de la Sabena ne subira pas le même sort.

01.07 Jean-Pol Poncelet (PSC) : On vient d'apprendre le montant phénoménal des pertes de SAirGroup, et d'assister au suicide collectif de son conseil d'administration.

Le vent de panique qui semble souffler sur SAirGroup a tout lieu de provoquer notre inquiétude pour l'avenir de la Sabena.

Le nouvel homme fort de SAirGroup, "Super Mario" Corti, paraît, à tout le moins, réservé quant à la poursuite de la collaboration entre son groupe et les compagnies belges et françaises qu'il contrôle.

Vous dites rester serein et vous en tenir aux contrats conclus avec SAirGroup.

Quels sont la valeur et le contenu des engagements souscrits par SAirGroup? Quelles conditions SAirGroup devrait-il respecter en vue de se désengager? Le Conseil des ministres a-t-il lu et approuvé ces contrats?

Vous avez prétendu que l'audit demandé par les pilotes n'établissait pas l'existence de transferts injustifiés entre la Sabena et SAirGroup, alors qu'il est apparu que les auditeurs ne disposaient pas de tous les documents nécessaires pour détecter les transferts éventuels.

Maintenez-vous votre analyse quant à l'absence de transferts injustifiés?

Une plainte a été déposée en France, en Suisse et en Belgique, contre la direction de SAirGroup, en raison notamment d'un système de surfacturation mis sur pied au détriment de ses filiales étrangères. Envisagez-vous de vous joindre à cette initiative?

Op het stuk van de procedure vraag ik al wekenlang dat hoorzittingen worden georganiseerd met de personen die verantwoordelijk zijn voor de situatie van Sabena. De minister had zich ertoe verbonden daaraan mee te werken. De bedrijfsleiders bij Sabena volgen elkaar op, maar wij hebben nog niemand kunnen ontmoeten. Ik herhaal dan ook uitdrukkelijk mijn verzoek om hoorzittingen met de betrokkenen te organiseren.

De **voorzitter**: Op 18 april was een hoorzitting met de heren Müller en Dubois gepland. Wij hebben dat echter moeten uitstellen.

01.08 Jean-Pol Poncelet (PSC): Het zijn de Belgische leden van de raad van bestuur die verantwoordelijk zijn voor de situatie van Sabena en hen willen wij ontmoeten. De heer Dubois is een werknemer van Sabena. Hij beantwoordt niet aan dat profiel.

01.09 Ludo Van Campenhout (VLD): Het is lang afwachten tot 2 april, wanneer de SAirGroup haar bedrijfsresultaten zal bekend maken. Dan zullen we weten hoe erg het is en wat men wil doen. Vanuit de SAirGroup werd al gesuggereerd dat ze beter van Sabena kan scheiden.

Die groep kocht in het verleden verlieslatende bedrijven op, rekenend op de zogenaamde superieure managementcapaciteiten van de Zwitsers. Voor geen enkel bedrijf heeft dat tot een gunstig gevolg geleid, maar die strategie heeft de SAirGroup zelf wel op de rand van de afgrond gebracht. Men spreekt van verliezen van meer dan 60 miljard frank.

Wat de nieuwe strategie van de SAirGroup ook zal zijn, ze zal in de eerste plaats mikken op een gezondmaking van de groep zelf en een groei van de rentabiliteit.

De SAirGroup kan zich niet onttrekken aan de overeenkomst met de Staat van vorig jaar en aan het herstelplan.

Tegenover al die verklaringen van de SAirGroup-top, staat het feit dat die SAirGroup wel degelijk haar aandeel in de kapitaalsverhoging, ten bedrage van 150 miljoen euro heeft gestort. Maar zullen de Zwitsers al hun verplichtingen jegens Sabena kunnen of willen nakomen?

Er wordt nu volop over een scheidingsscenario gesproken, met name Sabena weg uit de SAirGroup. Is dat echter zoveel beter? Waar moet

En termes de procédure, je demande, depuis de longues semaines, des auditions des personnes responsables de la situation de la Sabena. Le ministre s'était engagé à y collaborer. Les personnes se succèdent, et nous n'en avons toujours vu aucune. Je réitère donc formellement la demande d'auditions.

Le **président** : Nous avons prévu d'entendre M. Müller et M. Dubois le 18 avril. Cette date a dû être reportée.

01.08 Jean-Pol Poncelet (PSC) : Ce sont les gens qui ont un rôle dans le conseil d'administration, les Belges qui sont responsables de la situation de la Sabena, que nous voulons voir. M. Dubois est un appointé de la Sabena. Il ne répond pas à cette définition.

01.09 Ludo Van Campenhout (VLD): Il faut patienter jusqu'au 2 avril, date à laquelle SAirGroup publiera ses résultats. Nous connaissons alors le degré de gravité de la situation et nous saurons ce que l'on veut faire. SairGroup a déjà suggéré qu'il valait mieux pour lui se séparer de Sabena.

Ce groupe a, par le passé, racheté des entreprises en perte, en tablant sur les prétendues performances du management suisse. Pour aucune des entreprises, cela n'a débouché sur une politique favorable. Mais cette stratégie a mené SairGroup lui-même au bord du gouffre. On parle de pertes de plus de 60 milliards de francs.

Quelle que soit la nouvelle stratégie de SairGroup, il faudra tout d'abord viser à l'assainissement du groupe et à l'amélioration de sa rentabilité.

SairGroup ne peut se soustraire ni à la convention qu'il a signée avec l'État l'an passé ni au plan de redressement.

Malgré les déclarations de ses dirigeants, le SAirGroup a bel et bien contribué à l'augmentation de capital à concurrence de 150 millions d'euros. Mais les Suisses pourront-ils ou voudront-ils remplir toutes leurs obligations à l'égard de la Sabena?

On évoque souvent le scénario de la séparation : la Sabena quitterait le SAirGroup. Est-ce tellement mieux? Vers quoi la Sabena devrait-elle alors se

Sabena dan naartoe?

We mogen natuurlijk niet de ogen sluiten voor de realiteit. Stel dat de Zwitsers hun verplichtingen gewoonweg niet meer kunnen nakomen. Er is in gegeven omstandigheden nood aan zekerheid, zeker voor de 12.000 personeelsleden van Sabena.

Welk zicht heeft minister Daems momenteel op de situatie? Welke rol zal de Belgische overheid spelen in dit dossier? Bestaat er tot op heden al meer duidelijkheid inzake de strategische herstelplannen van de SAirGroup, in het bijzonder met betrekking tot Sabena? Minister Daems ziet wel brood in een Amerikaanse partner. Wat verklaart die voorkeur? Is Sabena nog wel een aantrekkelijke bruid?

01.10 Olivier Chastel (PRL FDF MCC): De vooruitzichten op een sanering bij Sabena zijn onlangs somberder geworden. Kan de financiële ondergang van de Zwitserse aandeelhouder de deelname van de Belgische aandeelhouder aan het herkapitaliseren in het gedrang brengen? SAirGroup liet weten dat hij zich uit Sabena zou terugtrekken. Hoe ver zijn de besprekingen tussen de Belgische staat en SAirGroup daarover gevorderd? Wanneer zal de Europese Commissie haar besluiten bekend maken over de vraag of het herkapitalisatieplan elementen bevat die als overheidshulp kunnen worden beschouwd? Hoe staat het met de akkoorden die ter zake tussen Zwitserland en de Europese Unie zijn gesloten?

01.11 Minister Rik Daems (Nederlands): Een eerste aspect dat moet worden belicht is de strategie. We hebben dat debat vorig jaar gevoerd in besloten vergadering. Toen voerden we onderhandelingen, vandaag niet. Wel voeren we gesprekken, zij het dat de gesprekspartner niet zo stabiel lijkt. Belangrijk is dat wij een bijzondere stabiliteit hebben nagestreefd en willen behouden. Dat beantwoordt meteen een vraag.

(Frans) Ik zal mij niet aansluiten bij een actie zoals die in Frankrijk wordt gevoerd. Geen enkele audit heeft aangetoond dat de geopperde verwijten met de waarheid stroken, maar dat betekent niet dat men alles van naaldje tot draadje heeft kunnen natrekken.

Het betreft een initiatief van één piloot. Ik wil daar geen oordeel over vellen, maar ik zie daar het nut niet van in.

(Nederlands) Wat de stabiliteit betreft, stel ik vast dat de heer Corti definitief werd aangesteld. Dat

diriger?

Nous devons voir la réalité en face. Supposons que les Suisses ne puissent tout simplement plus remplir leurs obligations. Les 12.000 membres du personnel de la Sabena auraient alors besoin de certitudes.

Comment M. Daems voit-il la situation actuellement? Quel rôle le gouvernement belge jouera-t-il dans ce dossier? En sait-on un peu plus aujourd'hui sur les plans stratégiques de redressement du SAirGroup, en particulier concernant la Sabena? M. Daems verrait bien un partenaire américain. Qu'est-ce qui explique cette préférence? La Sabena est-elle encore une mariée attirante?

01.10 Olivier Chastel (PRL FDF MCC): Dernièrement, les perspectives d'assainissement de la situation financière de la Sabena se sont obscurcies. La déroute financière de l'actionnaire suisse pourrait-elle remettre en cause la participation de l'actionnaire belge sur le plan de recapitalisation? La SAir Group a évoqué son désengagement de la SABENA. Où en sont les discussions entre l'État belge et SAir Group sur ce point? Quand la Commission européenne fera-t-elle connaître ses conclusions sur le fait de savoir si le plan de recapitalisation contient des éléments constitutifs d'aide d'État? Quel est l'état d'avancement des accords en la matière entre la Suisse et l'Union européenne?

01.11 Rik Daems, ministre (en néerlandais): La stratégie est un premier aspect qu'il convient d'éclairer. Ce débat a déjà été mené l'an dernier à huis clos. A l'époque, nous avons négocié, ce qui n'est pas le cas aujourd'hui. Actuellement, nous discutons mais notre interlocuteur semble manquer de stabilité. Il est important que nous ayons voulu obtenir une grande stabilité et que nous entendons la maintenir. Cela constitue déjà une réponse à une question.

(En français) Je ne me joindrai pas à une action telle que celle qui est menée en France. Aucun audit n'établissant la réalité des griefs évoqués, cela ne signifie pas que tout ait pu être vérifié à fond.

Il s'agit de l'action d'un pilote. Je ne veux pas juger de quoi que ce soit, mais je n'en perçois pas l'utilité.

(En néerlandais) En ce qui concerne la stabilité, je constate que M. Corti a été désigné, non pas à titre

schept zekerheid. Ik zal de heer Corti vanzelfsprekend ontmoeten en zal hierbij de nadruk leggen op de noodzaak tot het nakomen van de gesloten akkoorden.

Sabena bevond zich in 1995 in een extreem moeilijke situatie. Dat mogen we niet uit het oog verliezen. Sabena had samengewerkt met Air France, maar die strategie had nooit echt gewerkt. In die omstandigheden werd een akkoord gesloten met Swissair. Beleidsmatig werden de topfuncties opgevuld door de Zwitsers, maar de raad van bestuur bleef Belgisch. Ik wil, tussen haakjes, hulde brengen aan de heer Croes, die binnen de raad van bestuur een belangrijke rol heeft gespeeld in de stabilisering van Sabena. Het grootste financiële probleem vandaag is een gevolg van de beslissing van 1997 om volledig over te schakelen naar Airbus. In de overeenkomst engageerde de SAirGroup zich om de financiële toestand van Sabena niet in gevaar te brengen door die aankoop. Ik wil daar de leden van de commissie confidentieel inzage van geven.

Men kan van Sabena een leefbare maatschappij maken, maar men zit natuurlijk met een schuldenlast en een contract met een partner.

Een tweede element in het contract van 1995 was dat de SAirGroup geen meerderheidsaandeelhouder werd, maar een optie kreeg om daar zelf over te beslissen.

(Frans) Onze strategie was positief. In plaats van SAirGroup de mogelijkheid te bieden hoofdaandeelhouder te worden, werd de groep voor het blok gezet. In november 1999 zijn besprekingen begonnen en in april 2000 hebben zij tot de ondertekening van een contract geleid volgens hetwelk SAirGroup 85 % in handen krijgt en de Belgische staat de overblijvende 15 % voor zijn rekening neemt, terwijl hij tevens aandeelhouder van SAirGroup is.

In aansluiting op dat contract werden bijkomende waarborgen verkregen. De situatie is veranderd: de macht bevindt zich eerder bij ons dan bij hen.

Het tweede contract betreft de herkapitalisatie voor een bedrag van ongeveer 750 miljoen euro of 28 miljard frank. Een eerste input van 10 miljard werd overeengekomen. Dat geld werd uitbetaald. Het tweede deel van de herkapitalisatie gaat gepaard

temporaire mais à titre définitif. Je rencontrerai évidemment M. Corti et, à cette occasion, je mettrai l'accent sur la nécessité de respecter les accords conclus.

Il ne faut pas oublier qu'en 1995, la Sabena se trouvait dans une situation extrêmement délicate. La Sabena avait collaboré avec Air France, mais cette stratégie n'a jamais été payante. Un accord avec Swissair a alors été conclu. Les fonctions les plus importantes ont été confiées à des ressortissants suisses mais le conseil d'administration est demeuré belge. Je voudrais, ici, rendre un hommage particulier à M. Croes qui a joué un rôle important au sein du conseil d'administration pour stabiliser la Sabena. Le principal problème financier qui se pose aujourd'hui est lié à une décision de 1997 concernant un passage total sur Airbus. Dans l'accord conclu, le SAir Group s'était engagé à ne pas mettre la situation financière de la Sabena en danger par l'achat de ces appareils. Je suis disposé à permettre aux membres de la commission de prendre confidentiellement connaissance de cet accord.

La Sabena peut être une compagnie viable mais il faut tenir compte de l'existence d'une dette et du contrat passé avec un partenaire.

Un deuxième élément du contrat de 1995 qu'il convient d'avoir à l'esprit est que le SAir Group n'est pas devenu actionnaire majoritaire mais qu'il disposait de l'option de prendre lui-même une décision en ce sens.

(En français) Notre stratégie a été positive. Au lieu de laisser à SAir Group le choix de devenir actionnaire majoritaire, on l'a mis au pied du mur. En novembre 1999, des discussions ont commencé et ont abouti, en avril 2000, à la signature d'un contrat où on passe à 85 % aux mains de SAir, l'État détenant les derniers 15 %, tout en étant actionnaire de SAir Group.

Dans la foulée de ce contrat, des garanties supplémentaires ont été obtenues. La situation a été renversée : le pouvoir est chez nous plutôt que chez eux.

Le deuxième contrat concerne la recapitalisation à concurrence d'environ 750 millions d'euros ou 28 milliards de francs belges. Un premier *input* de 10 milliards a été conclu. Cet argent a été payé. La seconde partie de la recapitalisation est assortie

met andere eisen die aan SAirGroup worden gesteld.

De contracten worden gesloten namens de vertegenwoordigde entiteit. De aangegane verbintenissen zijn dus solide. De kracht van die contracten blijkt uit de verbintenissen die erin staan. Met een verbintenis voor een bedrag van 18 miljard zijn de verplichtingen van de hoofdaandeelhouder duidelijk omschreven. Vanuit contractueel en strategisch oogpunt is onze positie eerder sterk. Een strategie waarbij Sabena bij een grotere groep aansluit, is de enige oplossing om op lange termijn de stabiliteit te herstellen. Die opvatting, die de vorige regeringen onderschreven, wordt door de uitgevoerde studies en doorlichtingen bevestigd. Een optie waarbij Sabena een onafhankelijk bedrijf zou blijven, is geen goede optie. Sabena moet tot een grotere entiteit behoren. Dan rijst de vraag naar de associatiestrategie. De synergieën Zürich-Zaventem en Swissair-Sabena zijn reëel. De keuze voor de Belgisch-Zwitserse optie is dus goed, maar men moet daarin voortgaan.

(Nederlands) We evolueren duidelijk naar een situatie waarin wereldbedrijven worden gevormd inzake personeelsvervoer. In die context is de band met de SAirGroup nog altijd cruciaal, los van de financiële situatie.

De alternatieven worden natuurlijk bestudeerd, maar de mogelijke keuze van een andere partner is niet gemakkelijk en ook niet nodig als de alliantie met de Zwitsers blijft bestaan.

Men vraagt me of ik de financiële situatie van de SAirGroup niet van nabij heb gevolgd en de verliescijfers niet heb zien aankomen. Er is toch wel een verschil tussen verliescijfers stricto sensu en het aanleggen van een provisie met het oog op het verwerven van buitenlandse acquisities.

(Frans) Er dient een onderscheid te worden gemaakt tussen de operationele verliezen op de jaarresultaten en de voorzieningen die in de loop van het jaar voor de toekomst werden gepland. Voor dit laatste zijn er middelen beschikbaar.

(Nederlands): Het SAir-resultaat zal dus allicht een "extraordinair" resultaat zijn.

Er moet een gezamenlijke oplossing worden nagestreefd. Daarbij kunnen de wegen scheiden, maar onze optie is de contractuele optie, waarvan ik denk dat ze strategisch de goede is.

d'autres dispositions à charge de SAir Group.

Les contrats sont signés au nom de l'entité représentée. Les engagements sont donc fermes. La force de ces contrats se mesure aux engagements qu'ils contiennent. Or, face à un engagement de 18 milliards, les devoirs de l'actionnaire majoritaire sont bien définis. Du point de vue contractuel et stratégique, notre position est plutôt forte. Une stratégie dans laquelle la Sabena s'intègre dans un plus grand groupe est la seule solution pour recouvrer une stabilité à long terme. Cette vision, que les précédents gouvernements partageaient, est soutenue par les études et les audits. Une option où la Sabena resterait une entreprise *stand alone* est une non-option. Elle doit s'inscrire dans une entité plus grande. Se pose alors la question de la stratégie d'association. Les synergies Zurich-Zaventem et Swissair-Sabena sont réelles. Le choix de l'option belgo-suisse est donc bon, mais il faut aller plus loin dans cette option.

(En néerlandais) Nous évoluons clairement vers une situation où les entreprises de transport de personnes auront une échelle mondiale. Dans ce contexte, le lien avec SairGroup s'avère toujours crucial, indépendamment de la situation financière.

Nous étudions bien sûr des solutions de rechange mais le choix éventuel d'un autre partenaire n'est évidemment pas chose facile et n'est pas non plus nécessaire si nous maintenons l'alliance avec les Suisses.

On me demande si je n'ai pas suivi la situation financière de SairGroup de près et comment je n'ai pas pu voir que des pertes s'annonçaient. Il y a tout de même une différence entre des pertes au sens strict et la *constitution* d'une provision en vue d'acquisitions étrangères.

(En français) Il faut distinguer les pertes opérationnelles sur les résultats de l'année des provisions prévues durant cette année pour l'avenir. Dans ce dernier cas, des moyens sont disponibles.

(En néerlandais): Le résultat du SAirGroup sera donc probablement un résultat « extraordinaire ».

Il convient de rechercher une solution commune. Une des possibilités est que les parties prennent des chemins différents, mais notre option est l'option contractuelle, dont je pense qu'elle est stratégiquement la bonne.

Ik wil het even hebben over *Blue Sky*.

J'en viens à *Blue Sky*.

(Frans) Inzake Blue Sky zijn de problemen van Sabena te wijten aan operationele verliezen. Het betreft een structureel probleem. De herkapitalisatie was noodzakelijk om het faillissement te voorkomen. Er was dus geen sprake van een strategische herkapitalisatie.

(En français) : Concernant *Blue Sky* : les problèmes de la Sabena résultent de pertes opérationnelles. Il s'agit d'un problème structurel. La recapitalisation a été rendue nécessaire pour éviter la faillite, ce qui est différent d'une recapitalisation stratégique.

(Nederlands) De werknemers van Sabena blijven bijdragen tot de stabiliteit, die van Sabena een betrouwbare partner maakt. De hervormingen op de luchthaven van Zaventem kunnen Sabena ten goede komen.

(En néerlandais) Le personnel contribue à faire de la Sabena une entreprise stable et un partenaire fiable. Les réformes qui interviendront à l'aéroport de Zaventem peuvent être bénéfiques pour la Sabena.

(Frans) Het Air Management Partnership (AMP) was goed voor een jaarinkomen van ongeveer 100 à 150 miljoen euro, omgerekend 4 à 6 miljard Belgische Frank, waarvan de Zwitsers 60 à 70% ontvingen en de Belgen 30 à 40%. Het is mogelijk van Sabena een rendabel bedrijf te maken dat actief is binnen een groep waarin het AMP aanwezig blijft.

(En français) Air Management Partnership (AMP) a ramené un revenu de 100 à 150 millions d'euros par an, soit 4 à 6 milliards de francs belges de revenus répartis entre les Suisses (60 à 70 %) et les Belges (30 à 40 %). On peut faire de la Sabena une compagnie rentable, dans un contexte de groupe où AMP reste présent.

Sabena moet een rendabele maatschappij worden en daar werken wij nu aan, ook al zijn de financiële en strategische omstandigheden niet heel gunstig voor de maatschappij.

Nous devons faire de la Sabena une compagnie rentable, et c'est ce que nous sommes en train de faire, même si le contexte financier, stratégique et propre à la société n'est pas très favorable.

Onze partner denkt in economische termen. Mits inspanningen kan Sabena rendabel en dus aantrekkelijk worden. Geen grenzeloos optimisme maar realisme is nu aan de orde.

Notre partenaire raisonne en termes économiques. La rentabilité, moyennant des efforts, peut être atteinte et rendre la Sabena attrayante. L'heure n'est pas à l'optimisme à tout crin, mais au réalisme.

(Nederlands) Dit is een moeilijk dossier. Daarover bestaat geen twijfel. We moeten ons bewust blijven van onze troeven, zonder onze hand te overspelen. We moeten de stabiliteit behouden en de best mogelijke strategie volgen. We zitten met een bestaand contract, dat wordt door sommigen wel eens uit het oog verloren.

(En néerlandais) Il s'agit d'un dossier difficile. Il n'y a pas de doute à ce sujet. Nous devons rester conscients de nos atouts, sans prendre trop de risques. Nous devons maintenir la stabilité et suivre la meilleure stratégie possible. Un contrat existe, d'aucuns semblent parfois l'oublier.

(Frans) Negen landen hebben de bilaterale akkoorden goedgekeurd. Ons land heeft enige vertraging opgelopen, gelet op het groot aantal Parlementen dat zich daarover moet uitspreken. De Europese Commissie werd op normale wijze op de hoogte gebracht. Er viel haar niets bijzonders te melden, aangezien het een economische investering met een privépartner betreft.

(En français) Neuf pays ont approuvé les accords bilatéraux. Chez nous, il y a des retards étant donné le nombre de Parlements appelés à se prononcer. La Commission européenne a été informée normalement. Il n'y avait rien de spécial à lui signaler, puisqu'il s'agit d'un investissement économique avec un partenaire privé.

(Nederlands) De continuïteit van het bedrijf wordt best gediend door verder te gaan met de gevolgde strategie. Er is nu al een recurrente verbetering van 4 miljard op jaarbasis. We hebben een enorme weg afgelegd. Dat kan niet worden gezegd van andere participaties van de SAirGroup.

(En néerlandais) C'est en poursuivant la stratégie actuelle que l'on servira au mieux la continuité de l'entreprise. On constate déjà une amélioration récurrente de 4 milliards par an. Nous avons parcouru énormément de chemin. On ne peut pas en dire autant d'autres participations au sein du SAirGroup.

(Frans) Ik heb er geen enkel bezwaar tegen dat de nodige inlichtingen ter beschikking van de commissie worden gesteld, op voorwaarde dat de stabiliteit gegarandeerd blijft.

01.12 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): De heer Vanoost heeft een uitval gedaan naar de leden van de raad van bestuur van Sabena, die in tegenstelling tot de Zwitsers hun verantwoordelijkheid niet hebben. Aangezien de Belgische Staat de hoofdaandeelhouder is, is de regering eigenlijk de verantwoordelijke. Ik neem aan dat de heer Vanoost niet het ontslag van minister Daems gaat eisen.

Het antwoord van minister Daems is niet echt geruststellend. In zijn "historisch" exposé, heeft hij verwezen naar de machtspositie die SairGroup had verworven toen het contract met Sabena werd afgesloten. Die positie was sterker dan deze waar hun minderheidsaandeel recht op gaf.

01.13 Minister Rik Daems (Nederlands): De SairGroup heeft die positie contractueel afgedwongen.

01.14 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Zij zijn sterker dan men zou vermoeden voor een minderheidsaandeelhouder. De Zwitserse partners hebben het zeer lastig en denken er ernstig over na om Sabena te laten vallen. De heer Corti heeft gezegd voor het eigen bedrijf te kiezen als het erop aankomt. Er is reden tot ongerustheid.

De minister blaakt van vertrouwen. Hij wil met zijn geloof bergen verzetten. De vraag is of dat kan. De minister is eerder extreem optimist dan realist. Wij staan op de rand van de afgrond.

01.15 Jozef Van Eetvelt (CVP): De minister blijft geloven in een samenwerking met de SairGroup. De rendabiliteit van Sabena zal dan zeker nog moeten toenemen. Wordt hierbij onder meer gedacht aan de uitvlagging van de piloten? Welke andere inspanningen zullen nog van het personeel worden gevraagd?

01.16 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): De heer Poncelet heeft geëist dat de leden van de raad van bestuur ook in deze commissie zouden worden gehoord. Hij beschouwt dit als een voorstel van de oppositie. Maar ik heb dit voorstel al een tijd geleden gedaan!

Het antwoord van de minister verwees naar de stabiliteit die werd nagestreefd via het behoud van

(En français) Je ne vois aucun inconvénient à ce que les renseignements nécessaires soient mis à disposition de la commission, à condition que la stabilité reste garantie.

01.12 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): M. Vanoost a critiqué les membres du conseil d'administration de la Sabena pour n'avoir pas pris leurs responsabilités, contrairement aux Suisses. L'Etat belge étant le principal actionnaire, c'est le gouvernement le véritable responsable. Je crois que M. Vanoost n'exigera pas la démission du ministre Daems.

La réponse de ce dernier n'est pas très rassurante. Dans son exposé historique, il a fait état de la position de force que le SairGroup s'est assurée lors de la conclusion du contrat avec la Sabena. Son pouvoir excédait largement celui auquel il pouvait prétendre en tant qu'actionnaire minoritaire.

01.13 Rik Daems, ministre (en néerlandais): C'était une exigence du Sair Group lors de la conclusion du contrat.

01.14 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Pour un actionnaire minoritaire, les partenaires suisses disposaient d'un pouvoir excessif. Ils en ont assez et envisagent sérieusement de laisser tomber la Sabena. C'est une éventualité que M. Corti a d'ailleurs laissée entrevoir. Nous avons donc des raisons d'être inquiets.

Dans sa réponse, le ministre affiche une confiance propre à déplacer des montagnes. La question est de savoir si c'est possible. A mon sens, il fait preuve d'un trop grand optimisme. La situation est très grave.

01.15 Jozef Van Eetvelt (CVP): Le ministre reste persuadé qu'une collaboration avec le Sair Group est encore de l'ordre du possible. La rentabilité de la Sabena devra alors certainement s'accroître. Dans ce cadre, envisage-t-on la délocalisation des pilotes ? Combien d'efforts le personnel devra-t-il encore fournir ?

01.16 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): M. Poncelet a exigé que les membres du conseil d'administration soient également auditionnés devant cette commission. Il considère donc qu'il s'agit-là d'une proposition émise par l'opposition. Or, j'ai moi-même fait cette proposition il y a quelque temps déjà !

Dans sa réponse, le ministre a indiqué que l'on cherchait à instaurer la stabilité en maintenant en

de leden van de raad van bestuur. Hij bracht ook hulde aan de voorzitter van die raad.

Ik blijf sceptisch over de afloop van dit dossier. We hebben te veel elementen niet in handen. De regering moet alle troeven waarover ze beschikt uitspelen. De groenen hebben het volste vertrouwen in de aanpak van de regering.

01.17 Yves Leterme (CVP): Het antwoord van de minister bevestigt dat in dit dossier onzekerheid troef is. De stabiliteit is defensief en ingegeven door angst voor de toekomst.

01.18 Minister Rik Daems (Nederlands): Het is niet zo dat wij wachten op wat van buitenuit gebeurt. Wij treden pro-actief op.

01.19 Yves Leterme (CVP): Ik hoop dat er effectief naar alternatieven wordt uitgekeken.

In 1998 maakte Sabena winst. Er kunnen vragen worden gesteld bij de snelle financiering van de vernieuwing van de vloot.

Wat is men met een betonnen contract als men niet weet wat de partners heeft beziel? We hebben geen enkele indicatie dat de minister de belangen van de meerderheidsaandeelhouder slecht zou hebben behartigd. De minister spreekt echter vooral over garanties inzake de operationele werking van het bedrijf. De minister heeft ons geen echte zekerheid kunnen bieden over de stabiliteit van SAirgroup. Zijn enige argument pro stabiliteit is de persoon van de heer Corti. Is dat wel een voldoende element?

01.20 Minister Rik Daems (Nederlands): Het zou mij verbazen dat iemand van het gehalte van de heer Corti de functie bij SAir zou opnemen, zonder enige zekerheid over het mogelijke succes van het saneren van de SAirGroup. Het kan natuurlijk zijn dat ik me vergis.

01.21 Yves Leterme (CVP): Toch doet de heer Corti uitspraken over een mogelijke scheiding tussen SAirGroup en Sabena. Wat is daarvan de waarde?

Ik roep de minister op de zoektocht naar de toekomst van Sabena in de post SAirGroup-periode niet op te geven. We mogen niet ineens voor voldongen feiten komen te staan.

Wij zijn tevreden dat de minister de absurde uitspraken van de kamervoorzitter logenstrafte en dat hij zich positief heeft uitgelaten over de leden van de raad van bestuur en over de toekomst van

place les membres du conseil d'administration. Il a également rendu hommage au président de ce conseil.

Je reste sceptique quant à l'issue de ce dossier. Un nombre trop élevé d'éléments échappe à notre contrôle. Le gouvernement doit jouer son va-tout et les verts ont une totale confiance dans l'approche adoptée par le gouvernement.

01.17 Yves Leterme (CVP): La réponse du ministre confirme l'incertitude qui règne dans ce dossier. Vouloir maintenir la stabilité est une option défensive inspirée par la peur de l'avenir.

01.18 Rik Daems , ministre (en néerlandais): Nous n'avons pas adopté une attitude attentiste. Nous agissons de manière proactive.

01.19 Yves Leterme (CVP): J'espère que l'on recherche réellement des solutions de rechange.

En 1998, la Sabena était bénéficiaire. On peut se poser des questions quant au rapide financement du renouvellement de la flotte.

Que vaut un contrat en béton si l'on ne sait pas ce qui a animé les partenaires ? Rien n'indique que le ministre ait mal défendu les intérêts de l'actionnaire majoritaire. Le ministre parle cependant surtout de garanties relatives au fonctionnement opérationnel de l'entreprise. Le ministre n'a pas pu nous donner de véritable garantie quant à la stabilité du Sair Group. Son seul argument en faveur de la stabilité consiste en la personne de M. Corti. Est-ce vraiment un élément suffisant ?

01.20 Rik Daems , ministre (en néerlandais): Il serait étonnant que quelqu'un de l'envergure de M. Corti ait accepté cette fonction au sein du Sair Group s'il n'avait aucune certitude quant au succès possible de l'assainissement du Sair Group. Je peux évidemment me tromper.

01.21 Yves Leterme (CVP): Cela n'empêche pas M. Corti d'évoquer la possibilité d'une scission du Sair Group et de la Sabena. Quelle est la valeur de ces propos?

J'enjoins au ministre de ne pas abandonner la recherche d'un avenir pour la Sabena après la période Sair Group. Il faut éviter de se trouver devant le fait accompli.

Nous nous félicitons de ce que le ministre démente les déclarations absurdes du président de la Chambre et qu'il se soit exprimé positivement au sujet des membres du conseil d'administration et

Sabena.

Ik had een vraag gesteld over de actuele schuldpositie van Sabena, onder meer inzake de RSZ. Daarover zal vroeg of laat duidelijkheid moeten komen.

01.22 Minister **Rik Daems** (*Nederlands*): Ik geloof dat die problematiek maandag aan bod komt op de raad van bestuur.

01.23 **Jean-Pol Poncelet** (PSC): Ik kan er in komen dat u de modaliteiten van de terugtrekking niet wil meedelen : dat zijn immers de opties van de post-SAIRGroup-era, en het ligt vrij moeilijk om er hier over te praten.

U heeft gezegd dat u zich niet bij de ingestelde vorderingen wil aansluiten. Maar als de eisers gelijk halen, waar staat u dan ? We hebben het hier niet over de eerste de beste piloot, maar over de voorzitter van de vakbondsdelegatie van de bedienden van de Franse vennootschappen. Dat is een gesprekspartner van gewicht. Dat verandert de situatie natuurlijk. U heeft verklaard dat er geen sprake is van overdreven facturering en dat het probleem zich niet in België voordoet.

01.24 Minister **Rik Daems** (*Frans*): Ik heb alleen gezegd dat geen enkele studie daar aanwijzingen voor bevat.

01.25 **Jean-Pol Poncelet** (PSC): Ik neem nota van die nuancerings. In het verleden hebben we op juridisch vlak een simulatie uitgevoerd: SAIRGroup kon daarbij geen meerderheidsaandeelhouder zijn, maar was wel verantwoordelijk voor het beheer en de beheersing in een vennootschap waarin het minderheidsaandeelhouder is.

De liberalen zijn tuk op internationale managers. Maar als je een paar recente voorbeelden eens van naderbij bekijkt, zoals dat bedrijf dat in één jaar 65 miljard verlies boekt zonder dat het management het blijkbaar opmerkt, of Lernout & Hauspie, kan men zich afvragen of die mensen hun aureool wel waard zijn. Niet gehinderd door dergelijke beschouwingen blijven de liberalen die managers echter als toonbeelden van efficiency aanprijzen, ook in de overheidssector. Het is misschien tijd om van rolmodel te veranderen.

01.26 Minister **Rik Daems** (*Frans*): Nu vermeldt u wel uitzonderlijke voorbeelden.

01.27 **Jean-Pol Poncelet** (PSC): Het weze duidelijk tot welke ontsporingen dit kan leiden.

sur l'avenir de la Sabena.

J'avais aussi posé une question relative aux dettes de la Sabena, notamment en matière de sécurité sociale. Il faudra que l'on fasse tôt ou tard la clarté sur ce point.

01.22 **Rik Daems** , ministre (*en néerlandais*): Je pense que cette question sera à l'ordre du jour du conseil d'administration de lundi.

01.23 **Jean-Pol Poncelet** (PSC) : Je comprends que vous ne vouliez pas donner les modalités du désengagement : ce sont des options post SAIR Group. Il est délicat d'en parler ici.

Vous avez dit ne pas vouloir vous joindre aux actions intentées. Mais quelle mine aurez-vous si elles aboutissent ? Ce n'est pas un simple pilote mais le président de la délégation syndicale des sociétés françaises qui est concerné. C'est un interlocuteur de poids, ce qui rend la situation très différente de ce que vous avez décrit. Vous avez affirmé qu'il n'y avait pas de surfacturation et que le problème ne se posait pas en Belgique.

01.24 **Rik Daems** , ministre (*en français*): J'ai simplement dit qu'aucune étude n'avait donné d'indications allant en ce sens.

01.25 **Jean-Pol Poncelet** (PSC) : Je prends acte de la nuance. Dans le passé, au niveau juridique, on a fait une simulation : SAIR Group ne pouvait être actionnaire majoritaire mais on lui laissait la responsabilité de la question et la maîtrise dans une société où elle n'était qu'actionnaire minoritaire.

Les libéraux sont très friands de managers internationaux. Mais lorsque l'on voit l'exemple d'une société qui perd 65 milliards en un an sans que son management semble s'en apercevoir, et sans parler de Lernhout & Hauspie, etc..., il y a de quoi se poser des questions. Pourtant, les libéraux continuent de citer ces managers comme les exemples à suivre, y compris dans le secteur public. Il serait temps de changer de modèles.

01.26 **Rik Daems** , ministre (*en français*) : Vous citez des exemples exceptionnels.

01.27 **Jean-Pol Poncelet** (PSC) : On voit tout de même les dérives auxquelles cela mène.

U heeft het herhaaldelijk gehad over bijkomende inspanningen. Wie zal die moeten leveren ? De Zwitsers ? Die lopen nu al op hun tandvlees. Sabena dan. Het personeel ? Zeg dat dan met zoveel woorden.

Het is tijd dat de politieke vraag naar de redelijkheid of de onredelijkheid van de beslissing om het verdrag te ondertekenen gesteld wordt.

U heeft het gehad over een herkapitalisatie. Maar hoe zit het met de overdracht van de filialen, die 5,6 miljard frank moest opbrengen.

Hebben de Zwitsers hun verbintenissen op dat gebied verzaakt ? De groenen willen hoorzittingen, maar we weten intussen dat hun eisen nooit ingewilligd worden. Ik denk dan ook niet dat zij hierover wie dan ook de les moeten spellen.

01.28 Ludo Van Campenhout (VLD): Ik heb van de minister een klare en duidelijke visie gehoord over de toekomst van Sabena.

Dat Sabena, met Brussel als *hub*, een rol kan blijven spelen in het internationale luchtvervoer, in relatie met andere maatschappijen, is voor mijn fractie van cruciaal belang.

Wat nu belangrijk is, is het rendabiliseren van Sabena. Daarmee is men blijkbaar volop bezig.

Het geloof van minister Daems wordt door de VLD bijgetreden. Twijfel is het voorrecht van de oppositie.

01.29 Olivier Chastel (PRL FDF MCC): Wij willen de toekomst van de maatschappij veilig stellen. Men moet voorrang geven aan de relaties met Sairgroup, ook al hangen de belangrijkste beslissingen af van haar aandeelhouders. Het akkoord van 1995 garandeerde dat de overheid de belangrijkste aandeelhouder zou blijven en vertrouwde het management toe aan de Zwitsers. Op dat ogenblik heeft de overheid afstand gedaan van haar prerogatieven in het besluitvormingsproces.

In mijn ogen zou het onredelijk zijn om u voor die situatie aansprakelijk te stellen.

Moties

De **voorzitter**: Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.

Vous avez parlé à plusieurs reprises des efforts supplémentaires à fournir, mais qui va les fournir ? Les Suisses ? Ils sont exsangues. Sabena aussi. Le personnel, alors ? Dites-le, dans ce cas.

Il est temps de poser la question politique du caractère raisonnable, ou non, de la décision de signer le traité.

Vous avez parlé de recapitalisation. Mais qu'en est-il de la cession des filiales, qui devait rapporter 5,6 milliards de francs ?

Les Suisses ont-ils respecté leurs engagements en ce domaine ? Les Verts demandent des auditions, mais on sait que leurs exigences ne sont jamais satisfaites. Alors je ne crois pas qu'ils soient en mesure de donner des leçons à quiconque.

01.28 Ludo Van Campenhout (VLD): Le ministre nous a brossé un tableau clair et précis de l'avenir de la Sabena.

Que la Sabena, avec Bruxelles comme centre névralgique, continue de jouer un rôle dans le transport aérien international, en relation avec d'autres compagnies, revêt aux yeux de mon groupe une importance capitale.

Ce qui importe à présent, c'est la rentabilisation de la Sabena. Apparemment, on œuvre en ce sens.

Le VLD partage la confiance affichée par le ministre Daems. Le doute constitue le privilège de l'opposition.

01.29 Olivier Chastel (PRL FDF MCC) : Notre préoccupation est de garantir l'avenir de la société. Il faut privilégier les relations avec SAir Group, même si les décisions essentielles dépendent de ses actionnaires. L'accord de 1995 a garanti que l'État demeurerait l'actionnaire principal, en confiant aux Suisses le management. L'État a perdu à ce moment-là ses prérogatives dans le processus de décision.

Il serait, à mon avis, déraisonnable de vous tenir responsable de la situation.

Motions

Le **président**: En conclusion de cette discussion les motions suivantes ont été déposées.

Een motie van aanbeveling werd ingediend door de heren Gerolf Annemans, Jan Mortelmans en Francis Van den Eynde en luidt als volgt:

“De Kamer,

gehoord de interpellaties van de heren Francis Van den Eynde, Lode Vanoost, Yves Leterme, Jean-Pol Poncelet en Ludo Van Campenhout en het antwoord van de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties,

verzoekt de regering niet alleen het dossier Sabena-Swissair zo vlug mogelijk op te klaren maar er vooral voor te zorgen dat de werkgelegenheid van het huidige Sabenapersonneel niet in het gedrang komt.”

Een eenvoudige motie werd ingediend door de heren Marcel Bartholomeeussen, Jacques Chabot, Olivier Chastel, Jean Depreter, Hugo Philtjens, Ludo Van Campenhout en Lode Vanoost.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 12.20 uur.

Une motion de recommandation a été déposée par MM. Gerolf Annemans, Jan Mortelmans et Francis Van den Eynde et est libellée comme suit:

“La Chambre,

ayant entendu les interpellations de MM. Francis Van den Eynde, Lode Vanoost, Yves Leterme, Jean-Pol Poncelet et Ludo Van Campenhout et la réponse du ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques,

demande au gouvernement non seulement de clarifier le dossier Sabena-Swissair le plus vite possible mais aussi et surtout de veiller à ce que l'emploi du personnel actuel de la Sabena ne soit pas mis en péril.”

Une motion pure et simple a été déposée par MM. Marcel Bartholomeeussen, Jacques Chabot, Olivier Chastel, Jean Depreter, Hugo Philtjens, Ludo Van Campenhout et Lode Vanoost.

Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

La réunion publique de commission est levée à 12.20 heures.